

OSLO SPEILET

5 FLEST TJENER FORTSATT
MEST I VEST

17 BO- OG FLYTTEMOTIVER
BLANT BARNEFAMILIER

27 OSLO OG AKERSHUS – STADIG
TETTERE SAMMENVEVD

37 STATLIG BOSTØTTE I
STORBYEN

INNHold

5

FLEST TJENER FORT-
SATT MEST I VEST

17

BO- OG FLYTTE-
MOTIVER BLANT
BARNEFAMILIER I OSLO

27

OSLO OG AKERSHUS
– STADIG TETTERE
SAMMENVEVD

37

STATLIG BOSTØTTE
I STORBYEN

OSLOSPEILET ble utgitt første gang i 1991 og presenterer sentral informasjon og faktabaserte analyser til bruk for kommunens politiske og administrative ledelse og andre interesserte.

Forsidefoto: Colourbox

Ansvarlig redaktør: Kommunaldirektør Arild Sundberg, Byrådsavdeling for finans

Redaksjon: Nils Petter Strand og Silje Ohrem, Byrådsavdeling for finans

Tidligere utgaver av Oslospeilet finner du på www.oslo.kommune.no/oslospeilet

Redaksjonen kan kontaktes på e-post: oslostatistikken@byr.oslo.kommune.no

MIDT I BYEN

Lenge, altfor lenge var mitt hjerte uten sang.
Men nu bor jeg midt i byen som jeg gjorde før engang,
og mitt hjerte svinger frydefullt ved posthusklokkens klang!

Midt i byen, under taket på en gård av jernbetong.
Fjerne åser, trær og trehus kan jeg vinke til: So long!
Landlig fred er bra for mange. Salig hver på sin fasong.

Her på loftet kan jeg høre byens stemme dag og natt:
bilders brøl og trikkers hvin og unge kvinners lyse skratt.
Godt for mennesket å kjenne at han ikke er forlatt.

Byen, alltid byen, til jeg engang slukner brått
som en svart elektrisk lampe når dens glødetråd er gått.
Får jeg lyse litt i byen, så dens sinn blir mindre grått?

Rudolf Nilsen

FLEST TJENER FORTSATT MEST I VEST

Inntektsforskjeller og lavinntekt i og mellom delbydeler i Oslo

Oslo er en mangfoldig by som huser både noen av de rikeste og fattigste i landet. Det er store inntektsforskjeller mellom ulike områder og konsentrasjonen av innbyggere i lavinntektshusholdninger hopper seg opp i enkelte deler av byen. De største kontrastene finner vi fortsatt langs øst-vest-aksen, men innad på østkanten har gentrifisering og boligbygging bidratt til at ulike områder har hatt svært forskjellig utvikling det siste tiåret.

Av Thom Åbyholm og Alf Gunnar Løvstad,
Byrådsavdeling for finans

Oslo har i mange sammenhenger blitt omtalt som «den delte byen» og «ulikhetenes by», der det største skillet historisk har vært mellom øst og vest. I denne artikkelen skal vi se at når det gjelder inntekt, er det fremdeles store forskjeller mellom øst og vest i byen. Samtidig har boligbygging og gentrifisering i indre øst tiltrukket seg innbyggere med relativt høy inntekt. Dette har bidratt til at noen av delbydelene i disse områdene har hatt den sterkeste prosentvise realinntektsveksten i byen de siste ti årene.

Den samme utviklingen har ikke funnet sted i bydelene i ytre øst og ytre syd, der konsentrasjonen av innbyggere i lavinntektshusholdninger øker. Det er imidlertid betydelige forskjeller internt i bydelene i disse områdene, og hverken Groruddalen eller Søndre Nordstrand kan anses som homogene områder når det gjelder inntekt og levekår.

Fortsatt store forskjeller mellom øst og vest

Oslo er administrativt delt inn i 15 bydeler. Bydelene er videre delt inn i delbydeler, som er rene geografiske inndelinger, uten noen administrativ funksjon, laget for å dekke behov for statistikk på et nivå mellom bydel og grunnkrets. Ser vi bort i fra Marka er det 97 delbydeler i Oslo. Ved å se på delbydeler får vi et bedre bilde av variasjonen i byen, og vi får også frem forskjeller mellom områder internt i bydelene.

SAMMENDRAG

- Det er store forskjeller i inntekt mellom innbyggere i ulike deler av byen. Forskjellene er store både mellom – og innad i bydelene. Utviklingen i inntekt og ulike fattigdoms-indikatorer har vært vesentlig forskjellig i ulike områder av byen de siste årene.
- Boligbygging og gentrifisering i indre øst har tiltrukket seg innbyggere med relativt høy inntekt, noe som har ført til økt gjennomsnittlig inntekt og redusert andel av innbyggere som tilhører en husholdning med lavinntekt i dette området. Den samme utviklingen har ikke funnet sted i Groruddalen og på Søndre Nordstrand. Disse områdene har hatt en svakere inntektsutvikling enn resten av byen, og andelene med lavinntekt har økt.
- Den sterkeste inntektsveksten, målt i kroner, har funnet sted i de bydelene som vanligvis omtales som «vestkantbydeler». Her har også andelen av innbyggere med lavinntekt holdt seg relativt stabil de siste årene.

INNTEKTSBEGREPER

Disponibel husholdningsinntekt viser summen av en husholdnings samlede inntekter, fra trukket skatt og fordelt på antall forbruksenheter i husholdningen etter EUs ekvivalensskala. Når man deler på antall forbruksenheter tar man høyde for hvor manges behov den samlede husholdningsinntekten skal dekke. Den første voksne i husholdningen får en vekt lik 1, den neste voksne får en vekt lik 0,5, mens hvert barn får vekt 0,3. Det betyr at en husholdning med to voksne og to barn består av 2,1 forbruksenheter.

Når det henvises til disponibel husholdningsinntekt i denne artikkelen, er det denne definisjonen som benyttes.

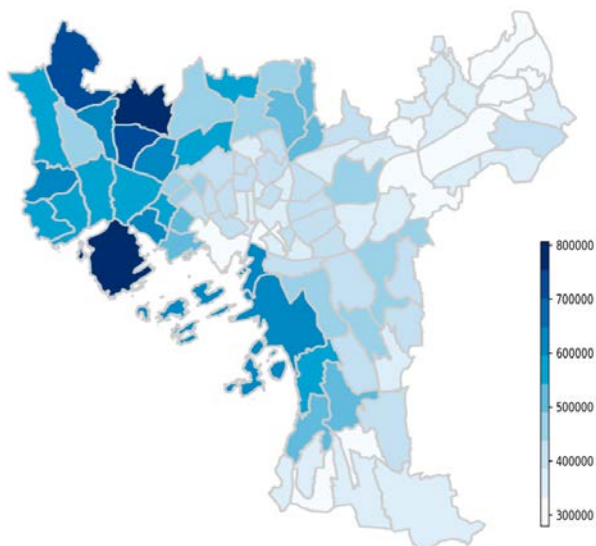
Bruttoinntekt er oppgitt på personnivå og viser en persons inntekt fra kapitalinntekter og personinntekt, før skatt.

Kapitalinntekter omfatter renteinntekter, aksjeutbytte, realisasjonsgevinster (fra trukket realisasjonstap) og andre kapitalinntekter i løpet av et kalenderår, før skatt.

Personinntekt omfatter lønn, pensjoner og beregnet inntekt fra næringsvirksomhet som tilskrives eierens arbeidsinnsats, før skatt.

Kilde: SSB

Figur 1. Gjennomsnittlig husholdningsinntekt etter skatt per delbydel, 2017.

Kilde: Oslo kommunes statistikkbestilling fra SSB

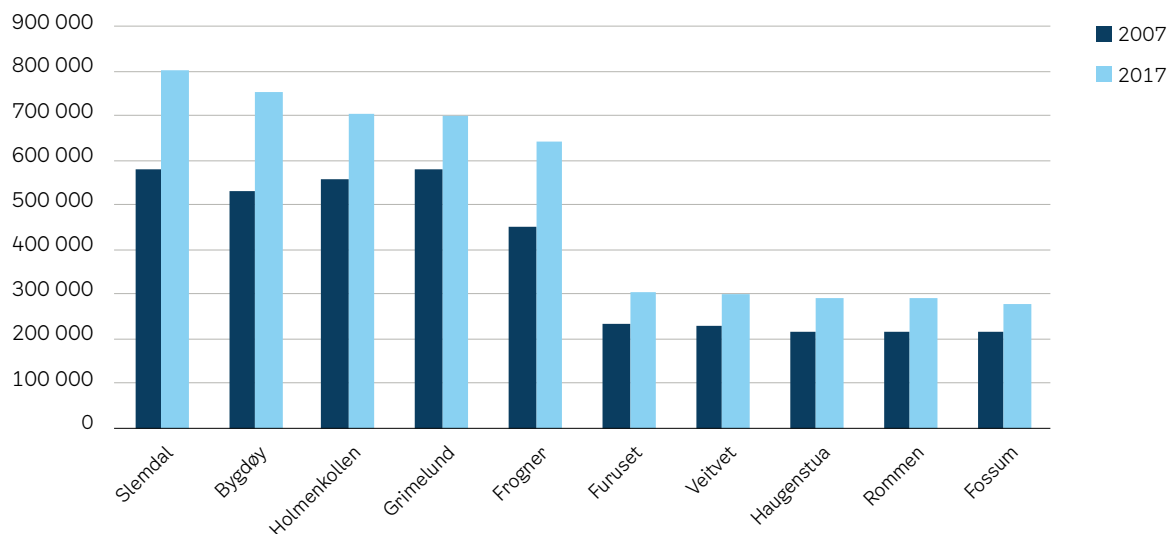
Figur 1 viser et kart over delbydelene, der hver delbydel har fått en farge basert på gjennomsnittlig husholdningsinntekt etter skatt (se faktaboks) i 2017. De høyeste gjennomsnittsinntektene finner vi på vestkanten og på Nordstrand, og de laveste finner vi i ytre øst og ytre syd.

Det er i stor grad de samme delbydelene som hadde de høyeste og laveste gjennomsnittsinntektene i 2017 som ti år tidligere. Av de ti delbydelene med høyest gjennomsnittlig husholdningsinntekt i 2017, var åtte av dem også blant de ti høyeste i 2007. Med unntak av Bekkelaget i Bydel Nordstrand ligger alle de ti høyeste i vestlige bydelene. Blant de ti med lavest gjennomsnittlig husholdningsinntekt i 2017, var ni av dem blant de ti laveste i 2007, og alle ligger i Groruddalen, Søndre Nordstrand eller Gamle Oslo. Dette betyr at de største kontrastene i Oslo fortsatt ligger langs øst-vest-aksen.

Figur 2 viser gjennomsnittlig husholdningsinntekt i 2007 og 2017, for de fem høyeste og laveste delbydelene i 2017. Gjennomsnittlig husholdningsinntekt på Slemdal er 2,9 ganger høyere enn på Fossum, opp fra 2,7 i 2007.

En viktig forskjell mellom delbydelene med de høyeste inntektene og resten er bidraget fra kapitalinntekter (se faktaboks). Kapitalinntekter utgjør i gjennomsnitt omtrent 10 prosent av bruttoinntekten før skatt for innbyggerne i Oslo kommune samlet. Det er imidlertid store variasjoner mellom bydelene og delbydelene i hvor stor rolle kapitalinntektene spiller. Figur 3 viser gjennomsnittlig bruttoinntekt for delbydelene, delt opp i kapitalinntekter og inntekter fra lønn, næring og pensjon.

Gjennomsnittlig personinntekt fra lønn, næring og pensjon i delbydelen med høyest snitt (Slemdal), var 3,6 ganger høyere enn delbydelen med det laveste gjennomsnittet (Fossum) i 2017. Kapitalinntektene er langt skjeve fordelt enn øvrig inntekt, og delbydelen med høyest gjennomsnittlig kapitalinntekt (Bygdøy), har 71 ganger høyere gjennomsnitt enn delbydelen med lavest gjennomsnitt (Rommen). I 2007 var gjennomsnittlig kapitalinntekt på Bygdøy 35 ganger høyere enn på Rommen. Kapitalinntektene har variert betraktelig i perioden, både som følge av konjunkturer og tilpasning til nye skatteregler. I 2015, da endringer i skattereglene ga incentiver til å ta ut økte utbytter, var gjennomsnittlig kapitalinntekt på Bygdøy 151 ganger høyere enn på Haugenstua som da var delbydelen med lavest snitt.

Figur 2. Gjennomsnittlig husholdningsinntekt etter skatt, løpende priser. De fem høyeste og fem laveste delbydelene.

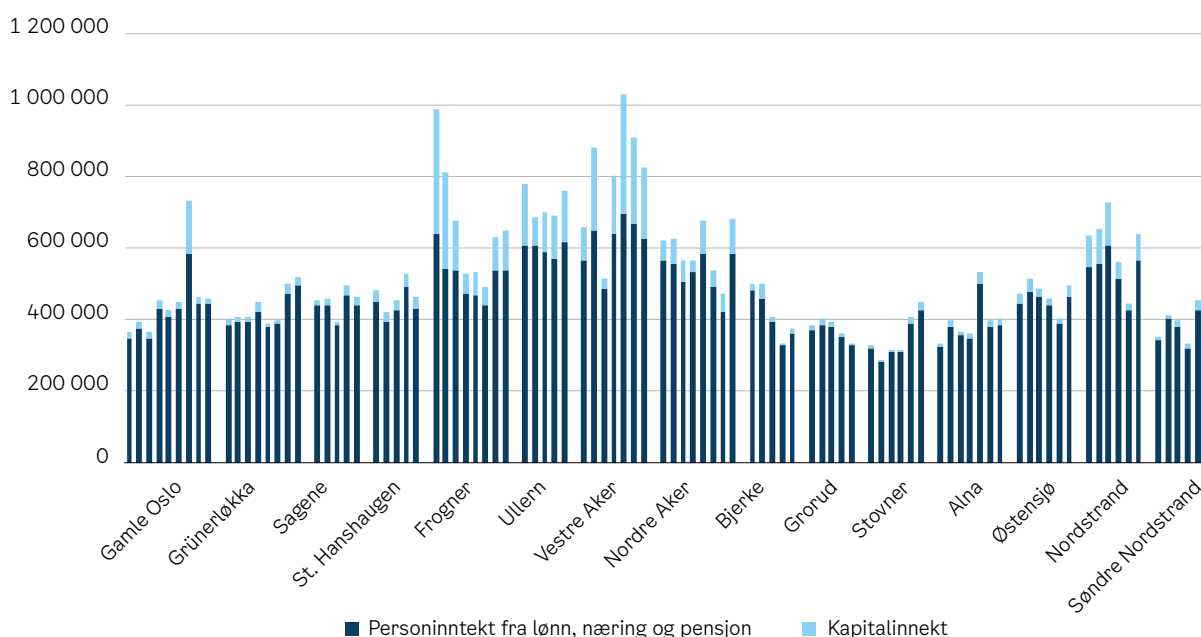
Kilde: Oslo kommunes statistikkbestilling fra SSB

Forskjellene er størst i vest

I de vestlige bydelene bor innbyggere som har blant landets høyeste inntekter og formuer, men selv om den jevne innbyggeren i vest har høyere inntekt enn de fleste andre steder er det her forskjellene er størst. Gini-koeffisienten er et av de vanligste målene på inntektsulikhet. Gini-koeffisienten får verdien 0 dersom inntekten er helt jevnt fordelt mellom husholdningene i et avgrenset område, og

tar verdien 1 dersom én husholdning har all inntekten i området. Figur 4 viser at inntektsulikheten, målt ved Gini-koeffisienten, er større i Oslo enn i resten av landet og at den er større i de vestlige bydelene enn ellers. Gini-koeffisienten er størst i bydelene Frogner og Vestre Aker.

Et annet tegn på at inntektene er skjevt fordelt er forholdet mellom gjennomsnittet og medianen.

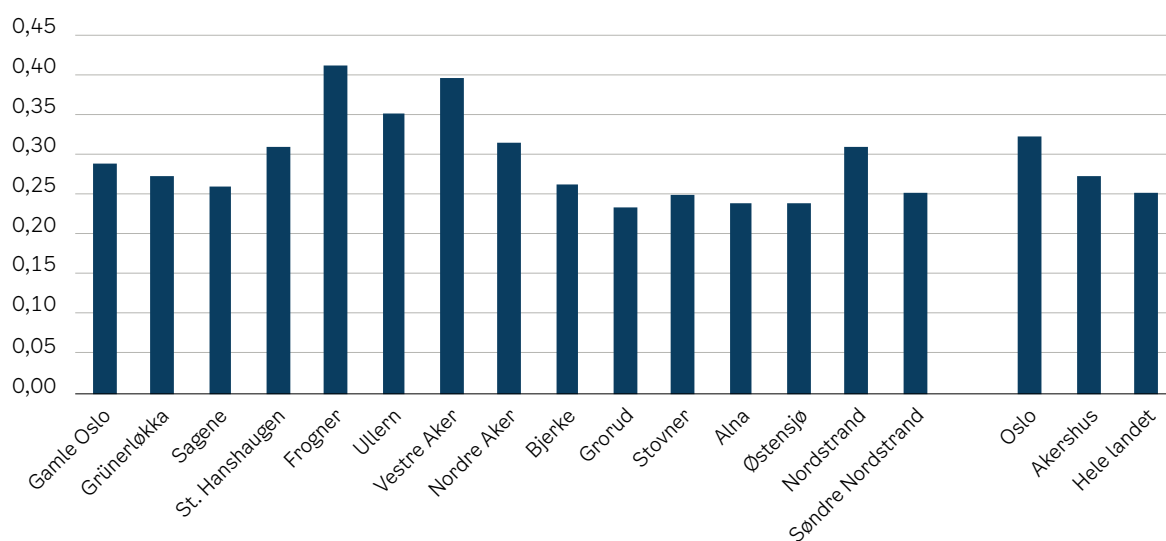
Figur 3. Gjennomsnittlig bruttoinntekt før skatt per delbydel 2017.

Kilde: Oslo kommunes statistikkbestilling fra SSB

Mens gjennomsnittet viser hva alle i en bydel eller delbydel ville ha tjent dersom inntekten var helt jevnt fordelt, viser medianen inntekten til den midterste innbyggeren når befolkningen er sortert etter inntekt. Dersom medianen er vesentlig lavere enn gjennomsnittet er dette et tegn på at inntekten er skjevt fordelt. Figur 5 viser gjennomsnittlig og median husholdningsinntekt for delbydelene.

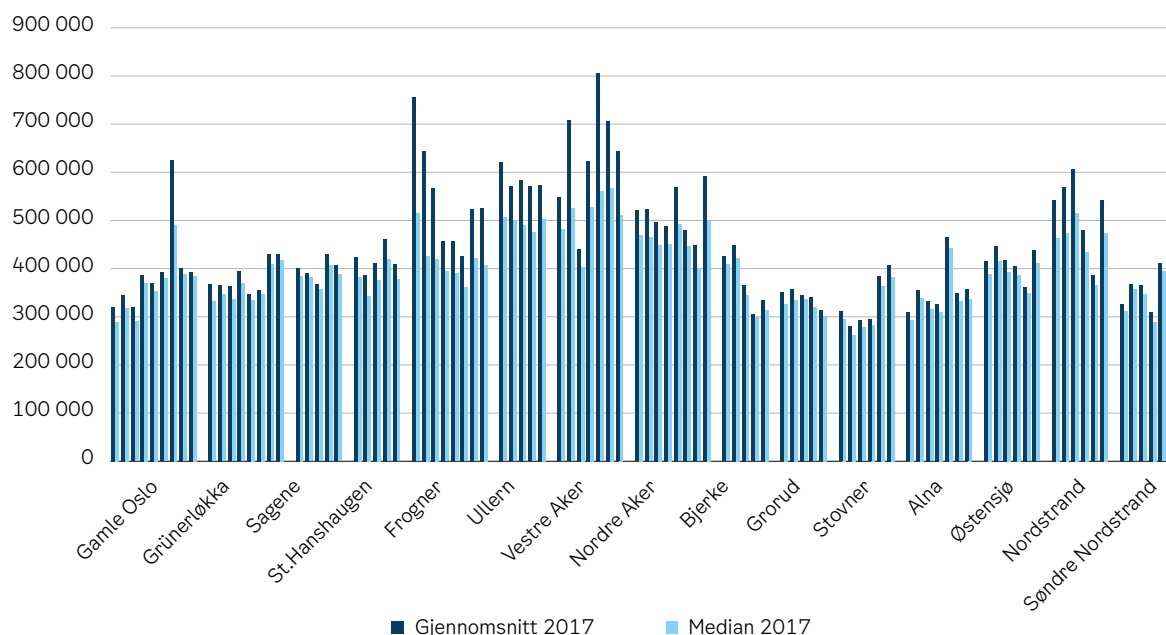
Figuren viser at mens medianinntekten og gjennomsnittsinntekten er ganske lik de fleste stedene, er det noen delbydeler som skiller seg ut. I delbydel Frogner er gjennomsnittsinntekten 51 prosent høyere enn medianen. Det betyr at husholdningsinntekten til den midterste innbyggeren ville vært 51 prosent høyere dersom den totale inntekten var helt jevnt fordelt mellom befolkningen i delbydelen.

Figur 4. Gini-koeffisient for disponibel husholdningsinntekt. Bydeler, Oslo, Akershus og Norge. 2017

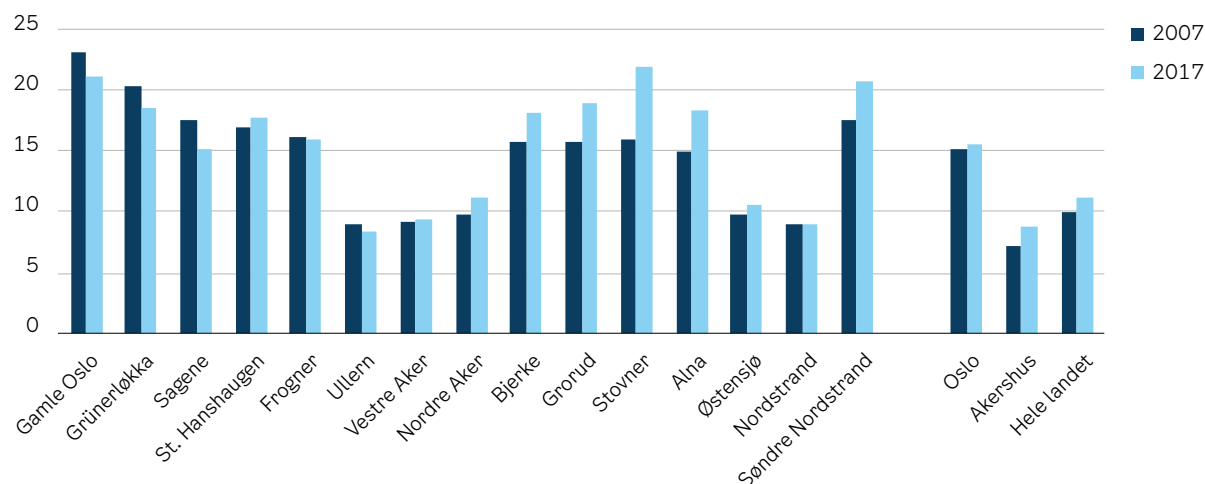

Kilde: SSB, tabell 09114

Figur 5. Husholdningsinntekt etter skatt, gjennomsnitt og median. 2017

Kilde: Oslo kommunes statistikkbestilling fra SSB

Figur 6. Andel av befolkningen i husholdninger med årlig lavinntekt.

Kilde: SSB, tabell 06947

Andelen med årlig lavinntekt øker i ytre øst og Søndre Nordstrand

Fattigdom handler ikke bare om hvorvidt man er i stand å dekke sine primærbehov som mat, klær og bolig. I et land som Norge, hvor den generelle levestandarden er høy, benyttes fattigdom som et relativt begrep. Relativt fattigdom handler om hvorvidt man har nok ressurser til å kunne delta i samfunnet på lik linje med andre. I Norge har vi ikke noe offisielt fattigdomsmål, men lavinntekt blir ofte brukt som en indikator på fattigdom.

Årlig lavinntekt defineres her som at husholdningsinntekten etter skatt er lavere enn 60 prosent av medianen for Norge. Figur 6 viser andelen personer i husholdninger med årlig lavinntekt i 2007 og 2017. Vi ser at omtrent 15 prosent av befolkningen i Oslo tilhører en husholdning som ligger under lavinntektsgrensen, og at andelen er omtrent den samme som den var i 2007. I denne perioden har det imidlertid skjedd store endringer på bydelsnivå.

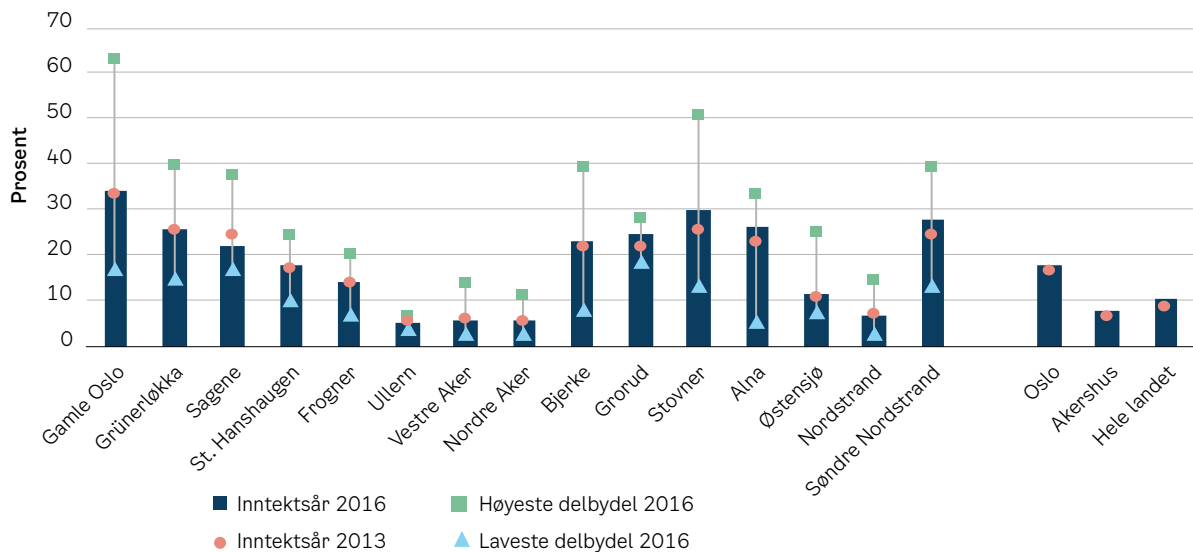
Figuren viser at lavinntekt ikke er noe rent østkantfenomen, men mens andelen har holdt seg relativt stabil i de vestlige bydelene over perioden har den økt i Groruddalen og på Søndre Nordstrand. I 2007 hadde Frogner og Stovner omtrent like stor andel av befolkningene som tilhørte en lavinntektshusholdning. I Bydel Frogner var andelen i 2017 omtrent på samme nivå som i 2007, mens i Bydel Stovner har andelen økt fra 16 til 22 prosent. De øvrige groruddalsbydelene og Søndre Nordstrand også har hatt en økning i andelen personer i lavinntektshusholdninger over denne tiårsperioden.

Andelen med lavinntekt har sunket betydelig i bydelene Gamle Oslo, Grünerløkka og Sagene. Reduksjonen i disse bydelene må ses i sammenheng med befolkningsveksten i perioden. Boligmengden har økt i disse tre bydelene med 17 900 boliger i perioden 2007 til 2017. Til sammenligning har boligmengden i bydelene Grorud, Stovner og Alna økt med 1 070 boliger¹. Boligutbygging og gentrifisering har tiltrukket seg innbyggere med høyere inntekt til indre øst-bydelene, noe som har bidratt til å redusere andelen. Dette betyr ikke at fattigdommen er redu-

¹ Kilde: Oslo kommunes statistikkbank

Foto: 07 Media

Figur 7. Andel av barn under 18 år som bor i husholdninger med vedvarende lavinntekt.

Kilde: Bufdir

sert i disse bydelene, men den har blitt «utvannet» av innbyggere med relativt høy inntekt. Det er fortsatt Gamle Oslo og Grünerløkka som har størst antall personer som lever i lavinntekts-husholdninger, men som følge av sterk vekst i antall innbyggere med høyere inntekt har andelen gått ned. Sannsynligheten for at en tilfeldig trukket person fra en av byens lavinntekts-husholdninger bor i en av disse bydelene er omtrent den samme som den var i 2007.

Barn i husholdninger med vedvarende lavinntekt

I 2016 tilhørte 17,6 prosent av barn i Oslo kommune en husholdning med vedvarende lavinntekt, sammenlignet med 10,3 prosent for landet. Dette omfatter barn i husholdninger hvor husholdningsinntektene har vært under 60 prosent av gjennomsnittlig medianinntekt de siste tre årene. Til sammenligning var disse andelen i 2013 16,5 prosent i Oslo og 8,6 prosent for landet. Over denne perioden har dermed økningen i andelen barn i husholdninger med vedvarende lavinntekt vært lavere i Oslo enn i landet sett under ett.

Figur 7 viser andeler for inntektsårene 2013 og 2016 for bydelene og Oslo i alt. Til sammenligning er det vist tall for Akershus og hele landet. De mørkeblå søylene viser andelen i 2016, mens den lyseblå trekanten og den grønne boksen viser andelen i delbydelen med henholdsvis lavest- og høyest andel i hver bydel. Den røde prikken viser andelen for bydelene i 2013.

I likhet med øvrige indikatorer for sosial ulikhet fremgår et kjent mønster med høye andeler i indre øst, bydelene i Groruddalen og Bydel Søndre Nordstrand. Internt i Bydel Gamle Oslo er det store forskjeller i levekår, slik som tidligere beskrevet (Brattbakk m.fl., 2015² og 2017³). Delbydel Nedre Tøyen hadde den høyeste andelen med 62,8 prosent, fulgt av delbydelene Grønland og Enerhaugen hvor andelen var henholdsvis 56,6 og 48,9 prosent. Lavest andel i Bydel Gamle Oslo hadde delbydel Helsfyr med 16,9 prosent.

Det er også store interne forskjeller ellers i byen. I bydelene Grünerløkka, Sagene, Bjørke, Stovner, Alna og Søndre Nordstrand er det en avstand på minst 20 prosentpoeng mellom delbydelen med lavest og delbydelen med høyest andel av barn i husholdninger med vedvarende lave husholdningsinntekter.

Totalt for Oslo var det en økning på 1,1 prosentpoeng fra 2013 til 2016. Bydel Sagene hadde kraftigst nedgang med på 2,5 prosentpoeng. Bydelene i Groruddalen og Bydel Søndre Nordstrand hadde en tydelig økning i andel av barn i husholdninger med vedvarende lave husholdningsinntekter.

2 Hagen, A. L., Brattbakk, I., Rosten, M., Sæter, O. K., Osuldsen, J. B., Andersen, B., Thorstensen, E. & Bratseth, K. (2015): *Hva nå Tøyen? Sosiokulturell stedsanalyse av Tøyen i Bydel Gamle Oslo*, AFI Rapport 8:2015

3 Brattbakk, I., Andersen, B., Hagen, A. L., Ruud, M. E., Ander, H. E., Breistrand, H., Skajaa, J. & Dalseide, A. M. (2017): *På sporet av det nye Grønland. Sosiokulturell stedsanalyse av Grønland i Bydel Gamle Oslo*, AFI Rapport 04:2017

Det hadde for så vidt også Akershus og hele landet, men fra et mye lavere utgangsnivå i 2013.

Velferdssatsavhengighet og sysselsetting

Det legges vekt på at yrkesdeltakelsen skal være høy i Norge. Samtidig er det en del av befolkningen som står utenfor arbeidslivet og dermed må leve av offentlige overføringer. I rapporten «Levekår på vandring»⁴ lanserte Fafo begrepet «velferdsstatsavhengige», definert som personer under 67 år som mottar mer enn halvparten av inntekten fra offentlige overføringer. Fra inntektsåret 2008 og fremover finnes denne indikatoren definert slik: «Andel husholdninger med personer under 67 år hvor overføringer fra det offentlige utgjør mer enn halvparten av inntekten før skatt per bydel, delbydel (høyest og lavest andel) og år». Husholdninger med personer som er 67 år og over er utelatt, for å unngå at alderspensjonister medregnes.

Figur 8 nedenfor viser andeler for inntektsårene 2008 og 2017 hvor tall for både bydeler og Oslo fremgår. Til sammenligning er andelen for Akershus og hele landet også vist. Dessuten er høyeste og laveste andel i 2017 blant delbydelene i hver bydel er markert.

4 Bråthen, M., Djuve, A. B., Dølvik, T., Hagen, K., Hernes, G. & Nielsen, R. A. (2007). *Levekår på vandring. Velstand og marginalisering i Oslo*. Fafo-rapport 2007:05. Oslo: Fafo

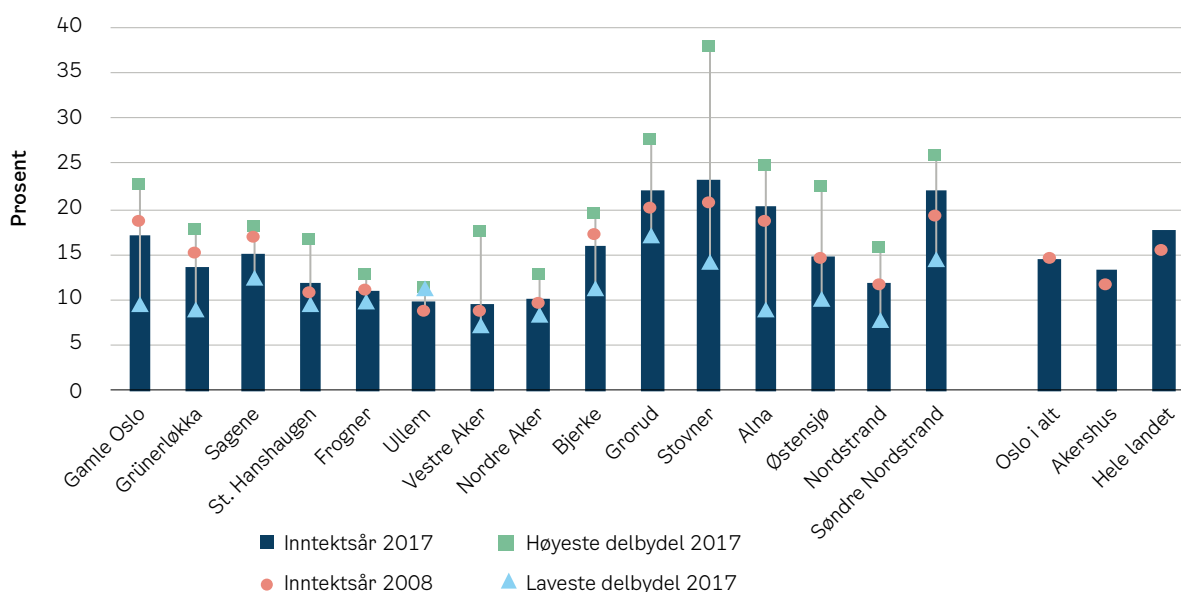
For Oslo samlet sett var det en økning på 0,3 prosentpoeng i perioden. Bydelene Grorud, Stovner, Alna og Søndre Nordstrand har alle en økning på to til tre prosentpoeng. Bydelene i indre øst har en nedgang i husholdninger som er velferdsstatsavhengige. For disse tre bydelene skyldes nedgangen hovedsakelig at nye innbyggere uten behov for offentlige ytelser har flyttet inn og ikke at antallet velferdsstatsavhengige husholdninger har gått ned.

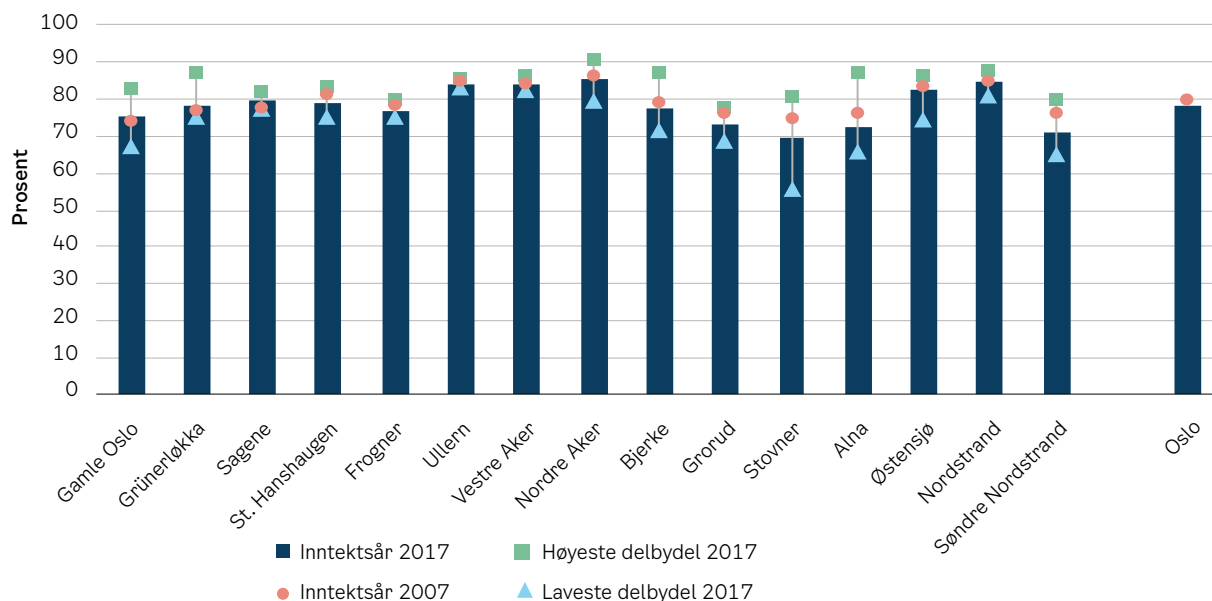
Internt i bydelene er det til dels store forskjeller. Diagrammet viser høyeste og laveste andel velferdsstatsavhengige blant delbydelene i hver bydel for inntektsåret 2017.

Om man sammenligner med utviklingen i Akershus og hele landet, fremgår det at Akershus har hatt en økning på 1,9 prosentpoeng og at hele landet har hatt en økning på 2,5 prosentpoeng. Dette vil si at øvrige deler av landet har hatt en relativt større økning i andelen velferdsstatsavhengige husholdninger enn Oslo i alt.

En viktig årsak til at deler av befolkningen er avhengige av offentlige overføringer er at de har falt utenfor arbeidslivet. Figur 9 viser andelen av befolkningen i alderen 30–59 år i hver bydel i 2007 og 2017, samt sysselsettingsprosenten i 2017 for delbydelene med lavest og høyest prosent innen hver bydel.

Figur 8. Andel av personer under 67 år som mottar mer enn halvparten av inntekten fra offentlige overføringer.

Figur 9. Sysselsettingsprosent 30–59 år.

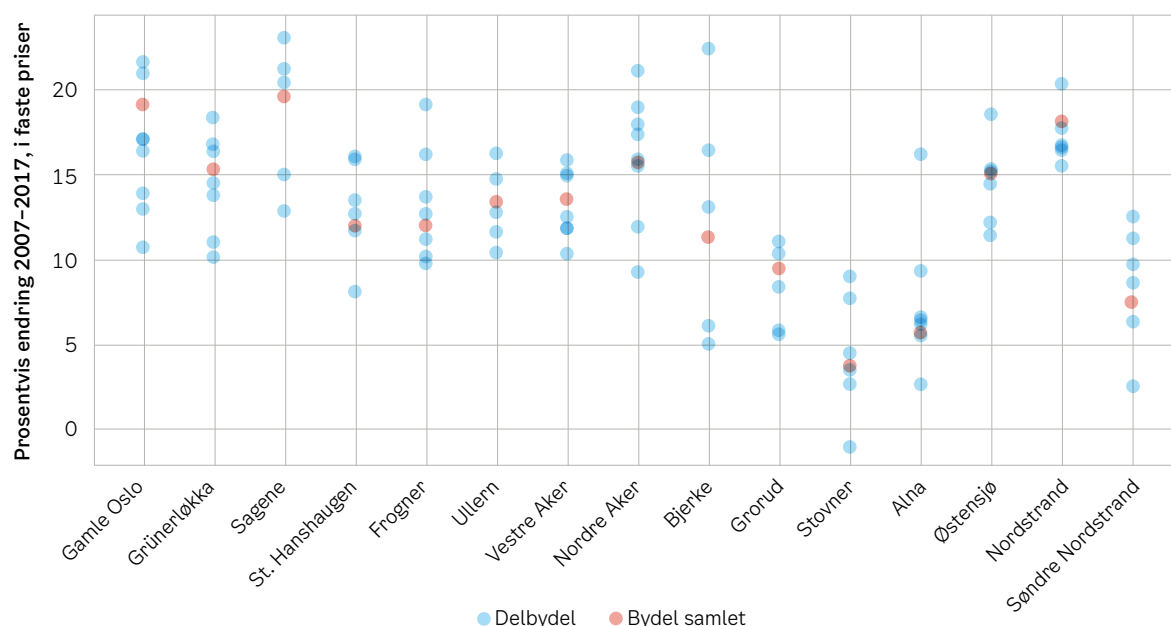
Kilde: Oslo kommunes statistikkbestilling fra SSB

Mønsteret vi ser er i stor grad som forventet. De bydelene med lavest sysselsettingsandeler har de høyeste andelen av befolkningen som er velferdsstatsavhengige, og motsatt. I flere tilfeller er det store forskjeller mellom delbydeler i samme bydel. Bydel Stovner har delbydelen med lavest andel

sysselsatte, men har også delbydeler som ligger omtrent på gjennomsnittet for kommunen.

Større forskjeller mellom indre- og ytre øst

Tradisjonelt har bydelene i indre øst, groruddalsbydelene og Søndre Nordstrand blitt satt i samme

Figur 10. Realinntektsutvikling 2007–2017 median, i prosent.

Kilde: Oslo kommunes statistikkbestilling fra SSB

bås når det gjelder inntekt og levekår. Vi har imidlertid sett at andelen med årlig lavinntekt har gått ned i indre øst, mens den har økt i Groruddalen og på Søndre Nordstrand. Dersom vi ser på realinntektsutviklingen de siste ti årene ser vi også at utviklingen er svært forskjellig i disse områdene.

Figur 10 viser hvordan husholdningsinntekten har utviklet seg fra 2007 til 2017, for medianen i bydelene og delbydelene i Oslo⁵. Prisvekst på varer og tjenester husholdningene kjøper for inntekten sin gjør at den nominelle lønnsveksten blir mindre verdt enn om prisene hadde stått stille. For å gi et bedre bilde av den reelle inntektsutviklingen er inntektene regnet om til faste priser, som om det ikke var noen prisvekst i perioden⁶.

Figuren viser at Gamle Oslo og Sagene har hatt den største prosentvise inntektsveksten i byen de siste ti årene, henholdsvis 19- og 20 prosent, mens groruddalsbydelene og Søndre Nordstrand har hatt den

svakeste utviklingen. Delbydelen Vestli på Stovner har hatt en negativ realinntektsvekst i perioden, noe som betyr at medianen i bydelen har lavere kjøpekraft i 2017 enn i 2007. Også her er det store forskjeller innad i bydelene. I Bydel Bjerke har delbydelene Linderud og Veitvet en utvikling som er omtrent som andre delbydeler i Groruddalen, mens Årvoll og Ulven skiller seg ut med langt høyere vekst.

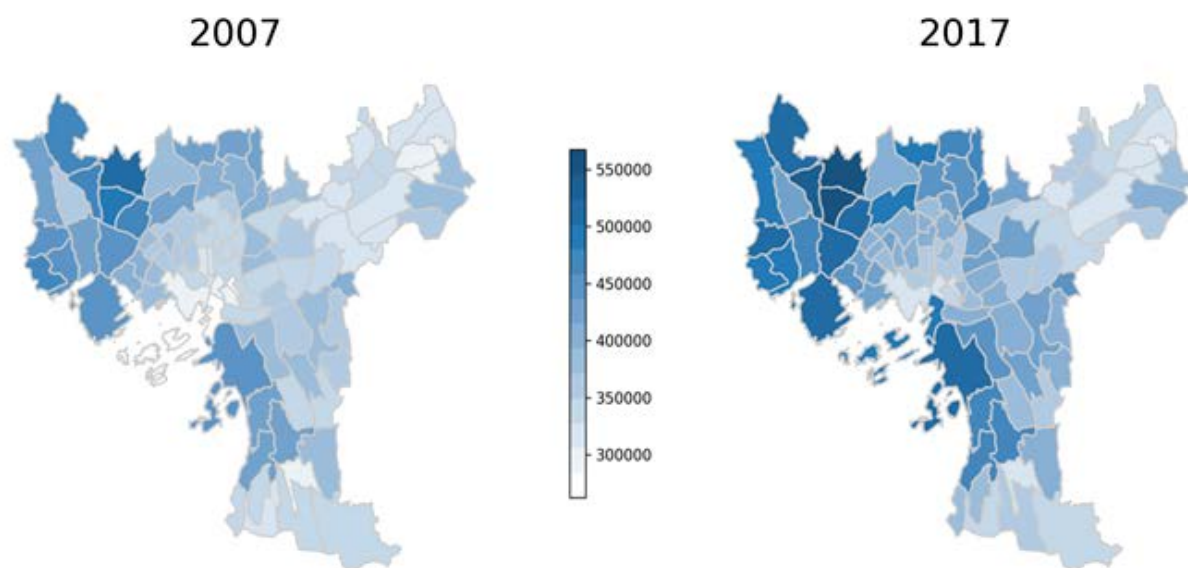
Mens flere av delbydelene i sentrum har hatt størst prosentvis vekst, er det andre delbydeler som har hatt størst vekst målt i kroner. Kartene i figur 11⁷ viser medianinntekten i 2007 og 2017 i faste priser for hver delbydel. De fem delbydelene som har hatt den største reelle inntektsveksten målt i kroner er Bispevika, Bekkelaget, Korsvoll, Bygdøy og Ullevål Hageby, mens de fem med lavest utvikling er Vestli, Bjørndal, Ellingsrud, Fossum og Stovner. I delbydel Bekkelaget økte medianinntekten med 87 000 kroner, mens den i Vestli ble redusert med 3 000 kroner.

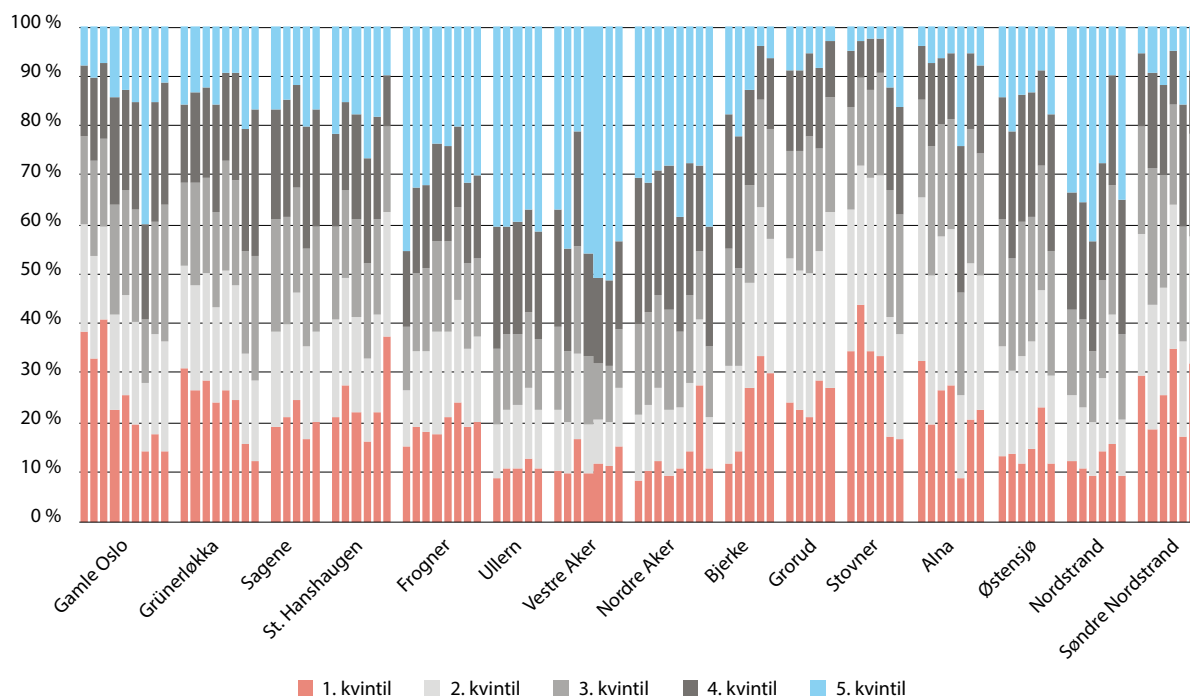
⁵ I figuren er delbydelen Bispevika i Gamle Oslo holdt utenfor, ettersom veksten her har vært så høy at man ikke hadde kunnet se noen variasjon mellom de andre delbydelene. I 2007 var det nesten ingen som bodde i det som nå er delbydel Bispevika, mens utbyggingene i Bjørnvika og på Sørenga har mer enn seksdoblet befolkningen og medianinntekten er mer enn doblet.

⁶ Inntektene er omregnet til faste 2017-priser med nasjonalregnskapets indeks for konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner for Norge.

⁷ Fargeskalaen i figur 11 er delt inn i intervaller på 25 000 kroner og er felles for begge årene. Det betyr at alle som har hatt en realinntektsvekst på 25 000 kroner eller mer har en mørkere farge i 2017 enn i 2007. Hvorvidt delbydelene der realinntektsveksten for medianen har vært mindre enn 25 000 kroner endrer farge kommer an på hvor langt unna en intervallgrense de var i utgangspunktet.

Figur 11. Medianinntekt i 2007 (faste 2017-priser) og 2017.

Figur 12. Delbydelsbefolkningen etter inntektskvintil. Basert på disponibel husholdningsinntekt i 2017.

Kilde: Oslo kommunes statistikkbestilling fra SSB

Hvor bor femtedelene av befolkningen med høyest og lavest inntekt?

Dersom man sorterer Oslos befolkning etter inntekt og deler inn i fem like store grupper får man inntektskvintiler for Oslo. 1. kvintil består av den delen av befolkningen med inntekt innenfor de 20 prosent laveste i kommunen, 5. kvintil består av den delen av

befolkningen som har inntekt innenfor de 20 prosent høyeste i kommunen og så videre. I figur 12 er befolkningen i Oslo kommune delt inn i kvintiler for disponibel husholdningsinntekt, og deretter plassert i delbydelen de bor i. Figuren viser hvor stor prosentandel av befolkningen i hver delbydel som hører til hvert kvintil. For eksempel ser vi at i delbydelen

Grønland, som vises i søylen helt til venstre i figuren, tilhører nærmere 40 prosent av befolkningen en husholdning med disponibel inntekt per forbrukshet som gjør at de faller innenfor de 20 prosent laveste i kommunen.

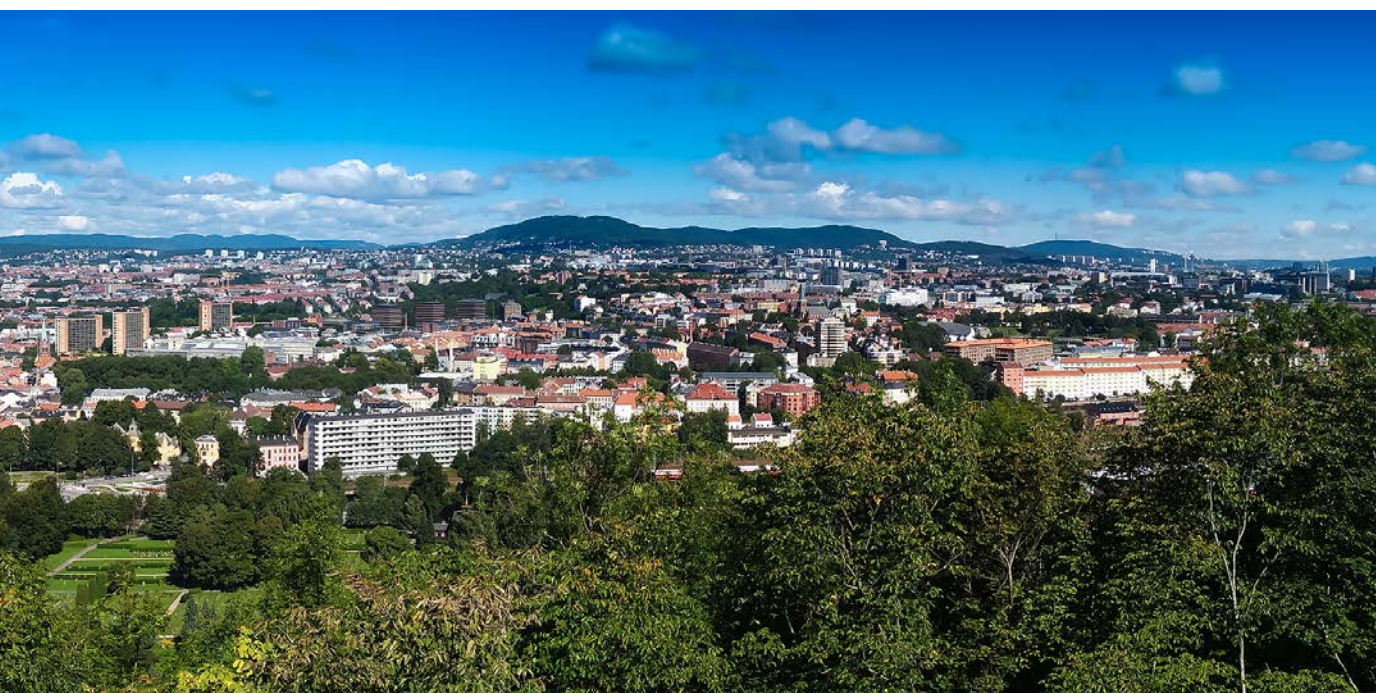
Denne figuren sier ingenting om nivået på inntektsforskjellene mellom de ulike delbydelene, det har vi sett på allerede, men den sier noe om sammensetningen av de ulike inntektsgruppene i delbydelene. Det kan være verdt å huske på at dersom inntektskvintilene hadde vært helt jevnt fordelt mellom delbydelene ville alle delbydelene hatt en 20 prosent andel av hvert kvintil. Delbydelen Bislett, lengst til venstre i Bydel St. Hanshaugen, er den delbydelen som er nærmest denne situasjonen.

Figuren viser at den midterste femtedelen (3. kvintil) er nokså jevnt fordelt utover byen, mens befolkningen i de laveste og høyeste kvintilene er langt mer konsentrert i enkelte områder. I flere av delbydelene i Vestre Aker tilhører nesten halvparten av innbyggerne den femtedelen av befolkningen med høyest disponibel husholdningsinntekt, mens i flere av delbydelene på Stovner tilhører kun 3 prosent av befolkningen det høyeste inntektskvintilet. I disse delbydelene utgjør de to laveste kvintilene omtrent 70 prosent av befolkningen.

Også her ser vi at det er vesentlige forskjeller mellom tilgrensende delbydeler. Hellerudtoppen i bydel Alna har blant de laveste andelen av befolkningen som befinner seg i det laveste inntekts-

kvintilet og over halvparten av befolkningen i delbydelen befinner seg i de to øverste kvintilene. I den tilgrensende delbydelen Trosterud befinner over halvparten av befolkningen seg i de to laveste kvintilene. I Bispevika er 40 prosent av befolkningen blant femtedelen i Oslo med høyest inntekt, mens på Grønland er nærmere 40 prosent blant femtedelen med lavest inntekt. Det er flere eksempler på slike lokale kontraster rundt omkring i byen.

Boligbygging og gentrifisering har forandret sentrumsområdene i Oslo. Gamle Oslo og Sagene er bydelene som har hatt den største prosentvise realinntektsveksten for medianinnbyggeren de siste ti årene, men fattigdomsproblemene har ikke blitt borte. I stedet ser vi økende lokale forskjeller innad i sentrumsbydelene. I Groruddalsbydelene og på Søndre Nordstrand har den midterste innbyggeren hatt svakere inntektsutvikling enn i de andre bydelene. Disse bydelene har også hatt en økning i andelen personer i husholdninger med lavinntekt og personer som kan defineres som velferstatsavhengige, men også her er det store forskjeller mellom delbydelene. Hverken Groruddalen eller Søndre Nordstrand kan anses som homogene områder når det gjelder inntekt og levekår. Selv om flere steder i indre øst har hatt sterk inntektsvekst de siste ti årene, er det fortsatt slik at flest tjener mest i vest.

BO- OG FLYTTEMOTIVER BLANT BARNEFAMILIER I OSLO

Oslo indre by har i lang tid hatt høy fraflytting av barnefamilier med barn i førskolealder. En omfattende undersøkelse om bo- og flyttemotiver blant barnefamilier i Oslo har både avdekket grunner til at barnefamilier tar dette valget, og grunner til at noen av dem velger å bli boende i indre by. Denne artikkelen oppsummerer hovedfunnene fra undersøkelsen.

Av Haakon McGarrigle Olsvold, Plan- og bygningsetaten

Oslo kommune har som mål at «Oslos nabolag skal være stabile bomiljøer med plass til alle, uavhengig av livssituasjon. Det er viktig å sikre gode oppvekstvilkår, med variert boligtilbud, blandet befolknings-sammensetning og gode og varierte uteoppholdsareal.»¹

Stambøl (2015)² viser imidlertid at nesten ¾ av nullåringer flytter ut av indre by før de fyller seks år, og at kun 2 av 3 av barn som bor i Oslo i sitt første leveår fortsatt er bosatt i Oslo som seksåringer.³ Plan- og bygningsetaten ønsket med undersøkelsen å få vite mer om hvorfor dette mønsteret oppstår og opprettholdes, og dermed få bedre kunnskap om hvordan byplanlegging kan bidra til at flere barnefamilier blir boende.

Undersøkelsen belyser hvorfor barnefamilier flytter fra indre by til ytre by eller omegnskommuner i

SAMMENDRAG

- Flyttemotiver blant barnefamilier i Oslo påvirkes i stor grad av et ønske om større bolig med kvaliteter som soverom til hvert barn, egen balkong/terrasse og privat uteareal.
- Ønske om å få seg egen enebolig/småhus gjør at mange barnefamilier forlater indre by, men det er også flere som gjør det på grunn av boligprisnivået.
- Barnefamilier legger stor vekt på trygghet. Spesifikt trygge bomiljø for barn med trygge lekearealer og trygg skolevei. Nærhet til skole, kollektivtransport og jobb er også viktig.
- Barnefamilier som har valgt å bli boende i indre by sier nærhet til ulike tilbud er svært viktig for å bli boende. Bofaste barnefamilier vektlegger også godt skolemiljø og forhold ved det sosiale miljøet høyere enn de som har flyttet. De vektlegger også trygghet høyt.
- Blant flyttere i vestlig retning dominerer ønsket om enebolig/småhus som grunn til å flytte fra indre by og blant østlige flyttere er det boligprisnivå og økonomiske begrensninger som i større grad gjør at man ikke blir boende i indre by, selv om det er ønskelig for mange.

1 s. 47 i vedtatt Kommuneplan for Oslo 2018. Samfunnsdel med byutviklingsstrategi. <https://www.oslo.kommune.no/politikk-og-administrasjon/politikk/kommuneplan/kommuneplan-2018/>

2 Stambøl, L., S. (2015). *Flyttemønstre til og fra Oslo blant barn og unge*. SSB-rapporter 2015/28.

3 Av de 1/3 barn som samlet sett flytter ut av Oslo kompenseres omtrent 40 prosent av innflytting fra barn født andre steder, men det er klart lavest kompensasjon i indre by. I absolutte tall har likevel barnebefolkningen i indre by, og Oslo i alt, økt mellom 2004–2017, og økt i indre by relativt til den totale befolkningen i indre by (se s. 47–48 i rapporten).

OM UNDERSØKELSEN

På oppdrag for Plan- og bygningsetaten har By- og regionforskningsinstituttet NIBR og Kantar TNS gjennomført en omfattende undersøkelse om bo- og flyttemotiver blant barnefamilier i Oslo.

Målgruppen for undersøkelsen var barnefamilier som flyttet internt i Oslo og fra Oslo til Akershus mellom 2014–2017, samt barnefamilier som valgte å bli boende i perioden fra og med 2014. Utvalget ble trukket av EVRY. Invitasjon til å delta i undersøkelsen ble sendt ut med brev mai 2018.

- 13 500 barnefamilier ble spurt i den kvantitative delen av undersøkelsen. Utvalget besto av tre like store delutvalg:
- flyttere fra indre by til ytre by, med barn fra 0–10 år
- flyttere fra Oslo til Akershus, med barn fra 0–10 år
- barnefamilier som har bodd mer enn 4 år i indre by, med og uten flytteplaner, med barn fra 4–14 år.

I alt svarte 1 114 personer blant flyttere fra indre by (25 prosent), 1 191 personer blant flyttere fra Oslo til Akershus (27 prosent) og 1 501 personer blant bofaste (33 prosent). Samlet var svarprosenten 28 prosent.

Rapporten består også av en kvalitativ del. I denne delen ble det gjennomført fokusgruppeintervjuer i to relativt nye boligprosjekter i Oslo: Ringnes Park på Grünerløkka og Marienfryd i Ensjøbyen. Denne artikkelen omhandler den kvantitative delen.

Hele rapporten kan leses her:

<https://fagarkivet.oslomet.no/en/item/bo-og-flyttemotiver-blant-barnefamilier-i-oslo>

Akershus, og fra ytre by til omegnskommuner i Akershus. Samtidig spør undersøkelsen barnefamilier som har bodd lenge i indre by om begrunnelser for dette valget, og om begrunnelser for planer om å flytte fra eller bli boende i indre by.

Som figur 2 viser, har 64 prosent av flytterne i utvalget flyttet til ytre by, 31 prosent til ytre vest og 33 prosent til ytre øst. 36 prosent har flyttet til Akershus, 16 prosent til Akershus vest og 20 prosent til Akershus øst. Fra ytre by har størsteparten flyttet til Akershus øst fra ytre øst.

Bydel Nordstrand og delbydel Bygdøy er inkludert i Oslo ytre vest i undersøkelsen ettersom boligstrukturen gjør at de passer best inn i denne gruppen. Sentrum er ikke del av undersøkelsen. Akershus vest består av Asker og Bærum, og Akershus øst er resten av kommunene i Akershus (se figur 1).

Undersøkelsen skiller på «pull» og «push» faktorer. Dette er henholdsvis faktorer eller egenskaper som trekker husholdningen til den boligen og bomiljøet man flytter til (pull), og faktorer eller egenskaper som skyver barnefamilier bort fra stedet man flytter fra (push). Det er oftere pull-faktorer som dominerer begrunnelser for å flytte blant barnefamiliene.

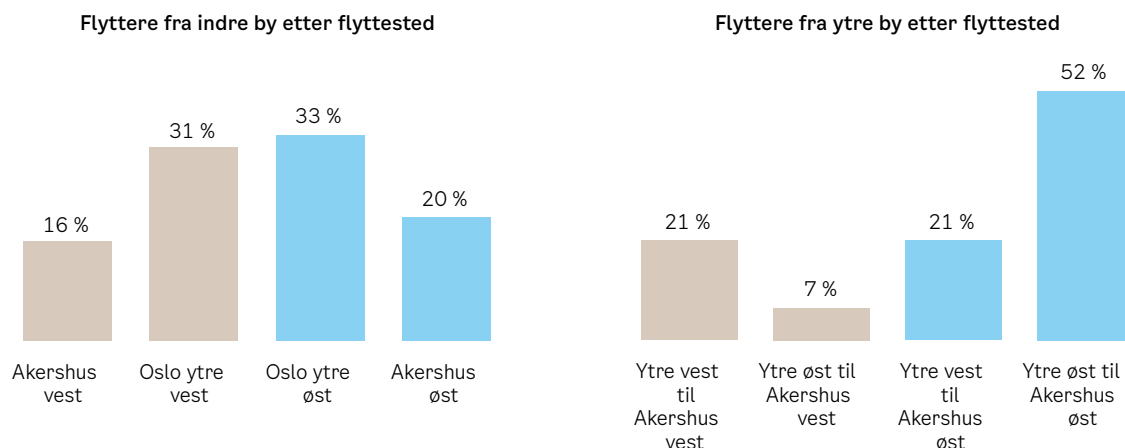
Figur 1. Oslo indre og ytre by og Akershus vest og øst. Beige prikk indikerer vest og blå prikk øst.

Kilde: Bo- og flyttemotiver blant barnefamilier i Oslo

Generelt er push-faktorer av mindre betydning i Oslos vestlige områder enn de østlige.

I undersøkelsen ble det stilt en rekke spørsmål til barnefamiliene om viktigheten av ulike forhold ved flyttingen. De ulike spørsmålene ble delt inn i tre hovedkategorier. Spørsmål om egenskaper ved:

Figur 2. Fordeling av flyttere fra indre by og ytre by. Beige farge indikerer flytting til vest og blå til øst.

1. Selve boligen (pris, størrelse, planløsning, etasje, balkong, hage/grøntarealer, sol, innsyn osv.)
2. Boligens nære omgivelser (lekearealer, fellesarealer, parkering, trafikk)
3. Området (skole, skolevei, barnehage, tilbud av private og offentlige tjenester, handel, kultur, tilgang til kollektivtransport, avstand og reisetid til et større senter med arbeidsplasser, støy, forurensning, kriminalitet, boligstruktur og dermed befolkningsprofilen i nærområdet)

Å få barn utløser flytting gjennom behov for mer plass

Barnefamiliene ble først spurt om viktighet av ulike forhold ved flyttingen på et overordnet nivå, uavhengig av de tre hovedkategoriene. Svaralternativene her var arbeid og arbeidsreiser, boforhold, personlige grunner eller familie og sted/område. De som svarte personlige grunner fikk ytterligere spørsmål om hva som var viktigste personlige grunn. Blant de overordnede flyttemotivene var boforhold det klart viktigste. 64 prosent svarte at dette var svært viktig ved flyttingen, ofte i kombinasjon med personlige grunner (37 prosent i alt), derav familieforøkelse hovedsakelig.

Sted/område ble betraktet som et svært viktig flyttemotiv av 34 prosent og arbeid og arbeidsreise av 19 prosent.

De fleste flytterne har vært i en situasjon der de har behov for mer plass. Ikke overaskende har derfor flytterne i gjennomsnitt fått større bolig etter å ha flyttet. Gjennomsnittlig størrelse har økt fra rundt

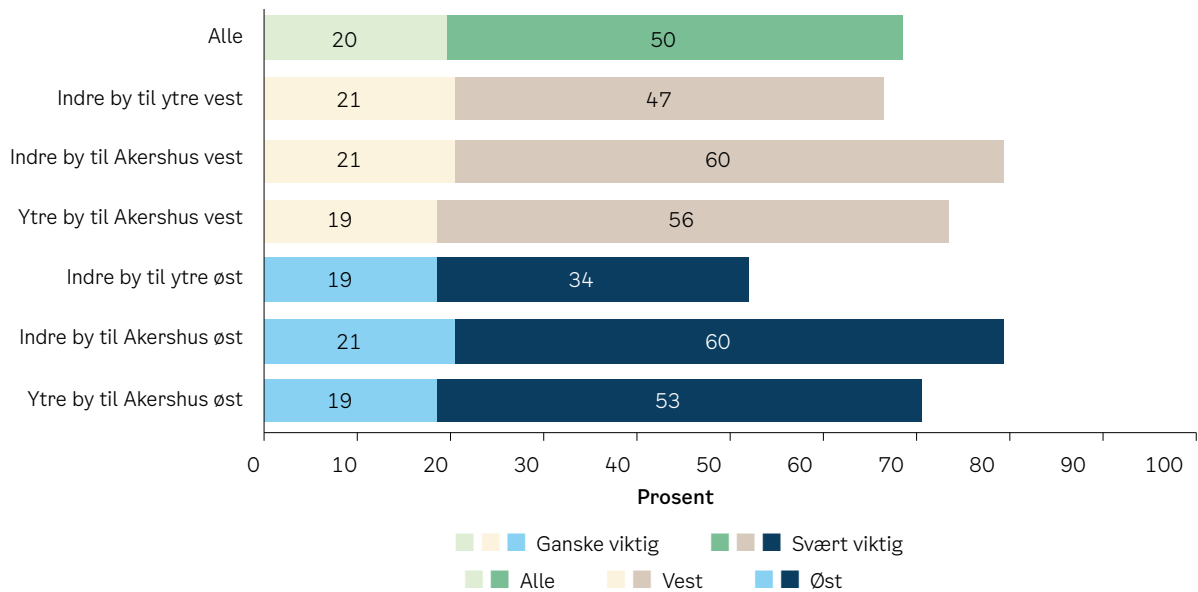
80 til 150 kvm, og antall rom fra 3 til 5. Samtidig har andelen som bor i eneboliger/småhus gått fra rundt 9 til 64 prosent og andelen med privat uteareal/hage fra 24 til 83 prosent. I gjennomsnitt øker boligstørrelsen med økende avstand fra sentrum. Bofaste i indre by uten flytteplaner har i gjennomsnitt en 4-roms bolig på 95 kvadratmeter.

Svarene fra undersøkelsen viser at det samlede arealet på boligen både er det som flest oppgir som viktigste egenskap ved boligen man flytter til, og det som flest oppgir som viktigste grunn til at man ønsket å flytte fra den opprinnelige boligen i utgangspunktet. Ønsket om en større bolig utløser flyttingen for mange av barnefamiliene, og er samtidig hovedgrunn til flytteplanene for de bofaste barnefamiliene i indre by.

På spørsmål om hva som var viktig for at de ikke flyttet til en annen bolig i samme område, svarte 50 prosent av alle flytterne at ønske om enebolig/småhus var svært viktig, mens 20 prosent svarte at dette var ganske viktig. Dette var viktigere for flyttere til ytre vest sammenlignet med flytterne til ytre øst og det var viktigere for Akershusflyttere enn flytterne til ytre by. Hele 91 prosent svarte at samlet areal var en ganske eller svært viktig (heretter betegnet som viktig) egenskap ved tilflyttet bolig. Dette var den viktigste egenskapen ved tilflyttet bolig.

Samtidig var det en rekke andre egenskaper ved boligen barnefamiliene la vekt på. Figur 4 viser de viktigste egenskapene ved tilflyttet bolig. Spesielt ble soverom til hvert barn, egen balkong/terrasse,

Figur 3. Viktighet av ønske om enebolig/småhus for ikke å flytte til annen bolig i samme område. Andel som svarte ganske eller svært viktig.

Kilde: Bo- og flyttemotiver blant barnefamilier i Oslo

god fysisk standard, samt eget privat uteareal ansett som viktige kvaliteter ved tilflyttet bolig.

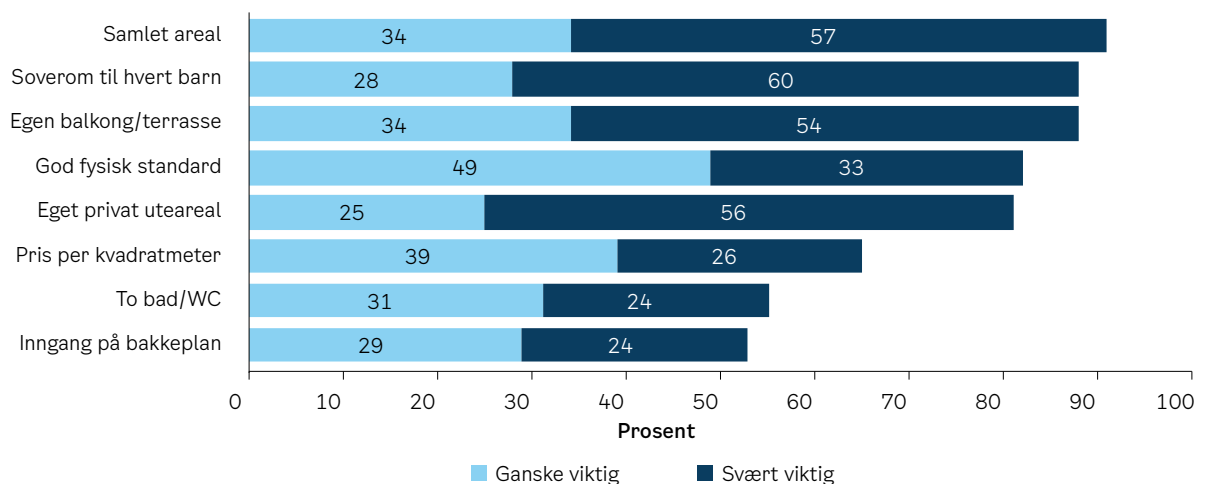
Den klart viktigste push-faktoren som skjøv barnefamilierne bort fra boligen de flyttet fra, var for lite plass. 79 prosent svarte at dette var viktig (58 prosent svært viktig og 21 prosent ganske viktig).

Deretter var mangel på privat uteareal og ønske om å eie egen bolig viktig fraflyttingsgrunn, med henholdsvis 51 og 45 prosent som anså dette som viktig.

Flere av de egenskapene barnefamilierne anså som viktigst ved tilflyttet bolig kunne i teorien blitt oppnådd ved å flytte til annen bolig i området de opprinnelig bodde. For å få et bedre bilde av hvorfor så mange av barnefamilierne flytter ut av området de bor i, til mindre sentrale områder, må vi se på flere forhold.

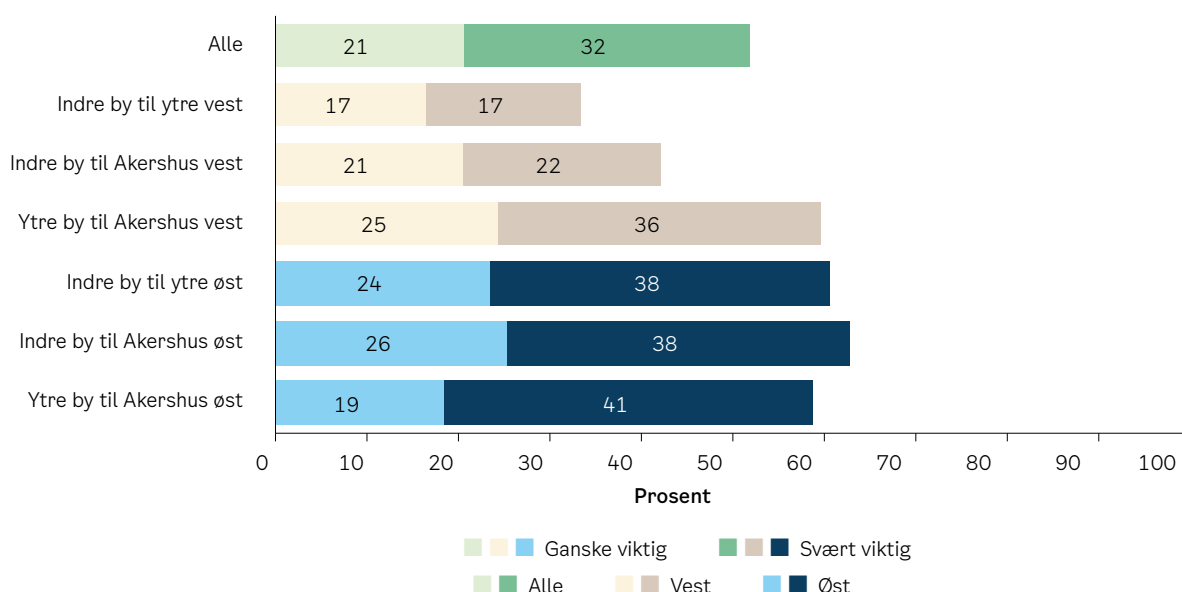
Boligprisnivå er en nærliggende forklaring på hvorfor man velger bolig i et annet område, og samtidig hvilket område man velger. Like over halvparten

Figur 4. Viktigste egenskaper ved tilflyttet bolig.

Kilde: Bo- og flyttemotiver blant barnefamilier i Oslo

Figur 5. Viktighet av begrenset økonomi/høye boligpriser for å ikke flytte til annen bolig i samme område. Andel som svarte ganske og svært viktig.

Kilde: Bo- og flyttemotiver blant barnefamilier i Oslo

av flytterne sier at begrenset økonomi/høye boligpriser var en viktig grunn for ikke å flytte til annen bolig i indre by (se figur 5), og en tilsvarende andel sier de ville bosatt seg i indre by hvis boligprisene var lavere sammenlignet med ytre by/Akershus. 65 prosent oppga at pris per kvadratmeter var en ganske eller svært viktig egenskap ved boligen de flyttet til.

Sitat fra åpen svarkategori i spørreundersøkelsen:

«Det er lite 5-roms leiligheter i indre Oslo men det er stor etterspørsel. Viktig for at barnefamilier skal bli boende i indre by er store nok leiligheter med nok soverom, som ikke koster for mye/er tilgjengelig for flere. Det er stor mangel på 5-roms.»

En del av barnefamiliene på flyttefot svarte at de så etter bolig i indre by først. 42 prosent av flytterne til ytre øst og 33 prosent av flytterne til ytre vest gjorde dette. Av de som flyttet østover svarte rundt 70 prosent at «fant ikke stor nok leilighet/bolig innenfor akseptabelt budsjett» var en svært viktig faktor for ikke å flytte til annet sted i indre by. Blant de som flyttet vestover var andelen rundt 40 prosent.

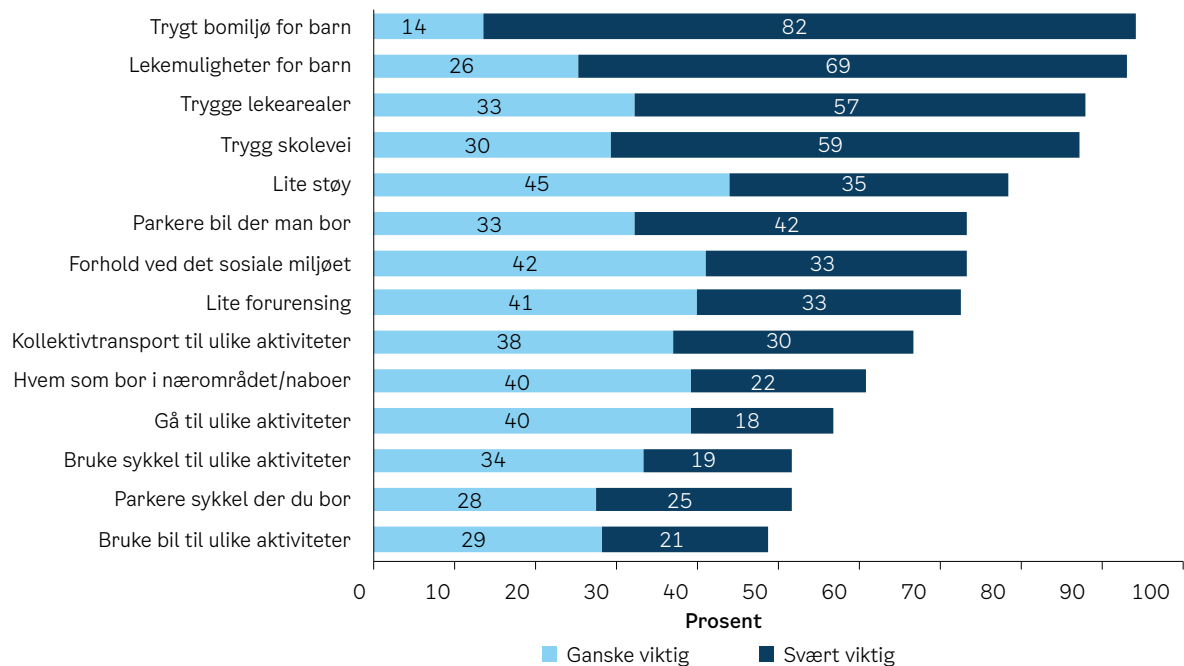
Det var altså en betydelig forskjell mellom de som flyttet østover og de som flyttet vestover i hvor viktig pris var for boligvalget. Det var også klare for-

skjeller mellom disse to gruppene med hensyn til hvor viktig det var å flytte til enebolig/småhus. Det var kun flyttere fra indre by til ytre øst som anså begrenset økonomi/høye boligpriser som viktigere enn ønske om enebolig/småhus.

Så langt har resultatene tydet på at de fleste barnefamilier som velger å flytte, ønsker seg større bolig, og at mange barnefamilier velger å flytte lenger fra sentrum av økonomiske grunner. Dette forteller oss

Foto: Colourbox

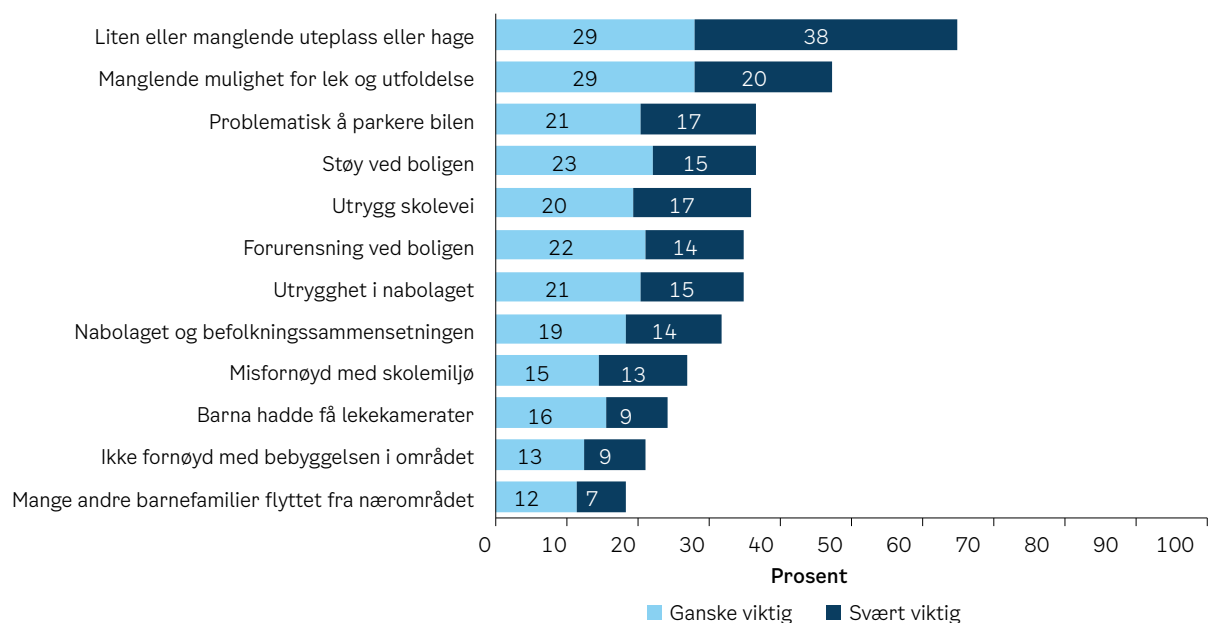
Figur 6. Viktigste egenskaper ved tilflyttet bomiljø.

Kilde: Bo- og flyttemotiver blant barnefamilier i Oslo

derimot ikke hele historien om hvorfor så mange barnefamilier flytter lenger fra sentrum.

Trygghet og tilrettelegging for barn er viktigst ved bomiljøet

I tillegg til ønsket om større bolig til rimelig pris, ser det ut til at egenskaper ved bomiljøet i stor grad påvirker hvorvidt man velger å flytte og hvilket område man i så fall velger å flytte til.

Figur 7. Viktigste grunner for å flytte fra opprinnelig bomiljø.

Kilde: Bo- og flyttemotiver blant barnefamilier i Oslo

Undersøkelsen viste at trygghet var en svært viktig faktor for mange (se figur 6). Spesielt var det mange som anså et trygt bomiljø for barn med lekemuligheter og trygg skolevei som viktige egenskaper ved tilflyttet bomiljø. Derne st var lite støy, lite forurensing, mulighet til å parkere bil der man bor og forhold ved det sosiale miljøet, ansett som viktig for mange.

Av push-faktorene (figur 7) var liten eller manglende uteplass eller hage det som flest anså som viktig. 38 prosent svarte at dette var svært viktig og 29 prosent ganske viktig. Andre egenskaper som bidro til å skyve barnefamiliene vekk fra sitt opprinnelige bomiljø var manglende mulighet for lek og utfoldelse, problemer med å parkere bilen, støy, utrygg skolevei, forurensing, og utrygghet i nabolaget. Rundt 35–50 prosent svarte at disse egenskapene var viktig for ønsket om å flytte.

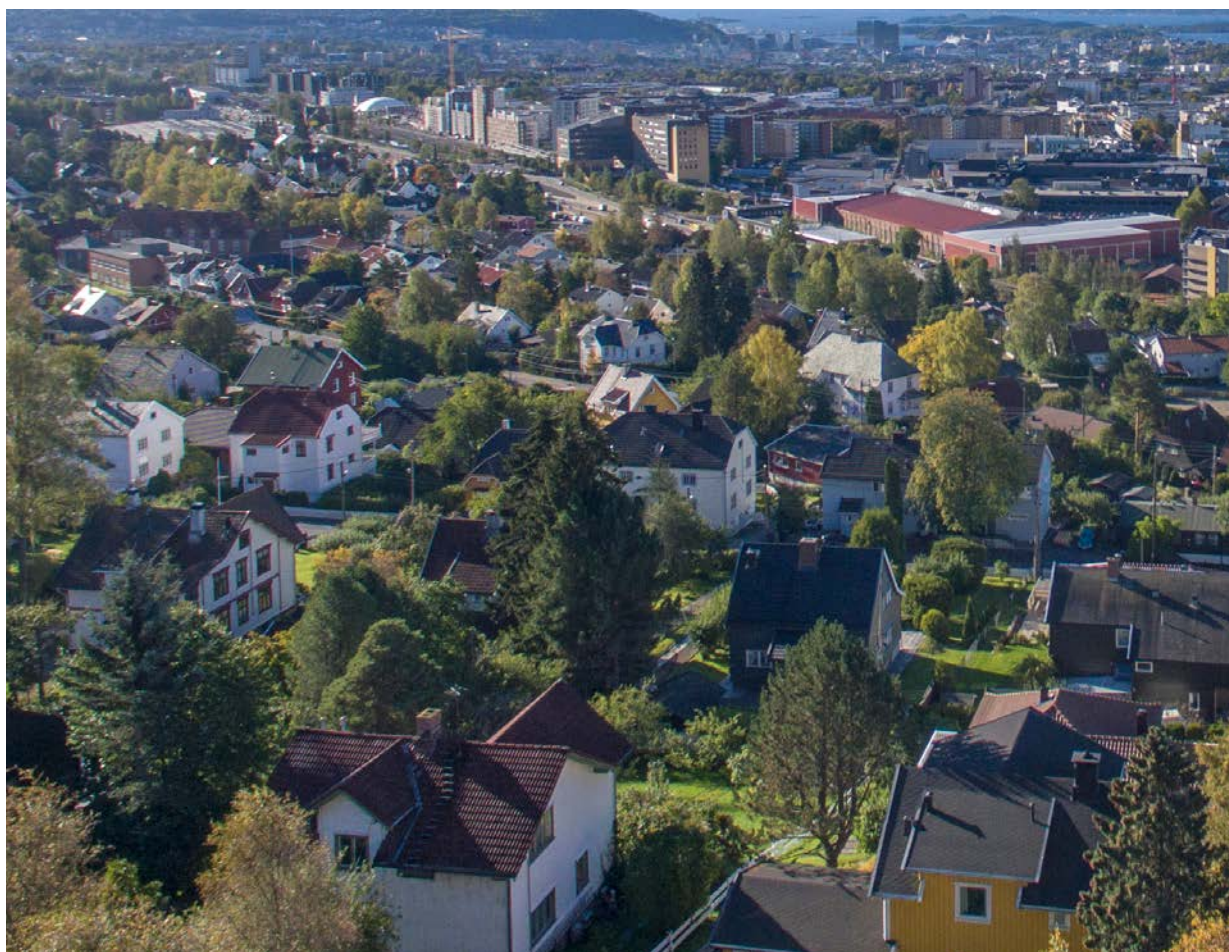
Av de flytterne som hadde sett etter bolig i indre by først, svarte 35 prosent at det å ikke finne ønsket bolig i et område godt nok tilrettelagt for barn, var en svært viktig faktor for ikke å flytte til annen bolig i indre by. Rundt 42 prosent svarte at dette var en ganske viktig faktor.

En sentral faktor for mange av flytterne var reisevei til arbeid. På spørsmål om hva som var viktig vedrørende reisevei til arbeid, svarte 77 prosent at mulighet til å bruke kollektivtransport til jobb var viktig. 63 prosent svarte at kort reisevei/-tid til nåværende jobb var viktig, og 44 prosent at muligheter til å bytte jobb senere uten å måtte flytte, var viktig.

I undersøkelsen ble det også stilt spørsmål om viktigheten av gangavstand til ulike tilbud ved tilflyttet bolig. Svarene sammenfalt godt med viktigheten av at bomiljøet er trygt og tilrettelagt for barn. Skole, kollektivtransport, barnehage, natur- og miljø, aktivitetstilbud for barn og butikker/handlesentra var tilbudene barnefamiliene oppga som viktigst å ha gangavstand til.

Akershusflyttere har de sterkeste preferansene for enebolig/småhus

I tillegg til å undersøke hvorfor barnefamilier flytter fra indre by, belyser undersøkelsen grunner til at barnefamilier flytter fra ytre by til Akershus. Uavhengig av økonomi, oppga barnefamilier som hadde flyttet til Akershus, i større grad enebolig/

småhus som en viktig motivasjonsfaktor enn blant de øvrige flytterne. Disse var også mer opptatt av privat uteareal, boligprisenivået og muligheter for bilparkering og for å benytte bil.

Flyttere fra indre by til Akershus vest skilte seg ut blant Akershus-flyttere som mindre opptatt av boligprisenivå. Samtidig oppga flyttere til Akershus i større grad at de flyttet til boligen de ønsket seg sammenlignet med flyttere til ytre by. De hadde med andre ord i større grad fått eneboligen/småhuset og den økte boligstørrelsen de søkte.

Barnefamilier uten flytteplaner føler seg trygge i indre by og vektlegger nærhet til ulike tilbud og jobb

Et delutvalg i undersøkelsen besto av barnefamilier, som i motsetning til de andre delutvalgene, ikke hadde flyttet. Dette delutvalget besto av barnefamilier med barn fra 4–14 år som hadde bodd mer enn fire år i indre by med barn. 20 prosent av disse hadde klare planer om å flytte fra indre by eller regnet med å flytte fra indre by innen 3 år. Resten hadde ikke flytteplaner. 2/3 av de bofaste barnefamilier som ble spurt i undersøkelsen bodde i indre by øst. Det var også i indre by øst det bodde relativt flest med flytteplaner.

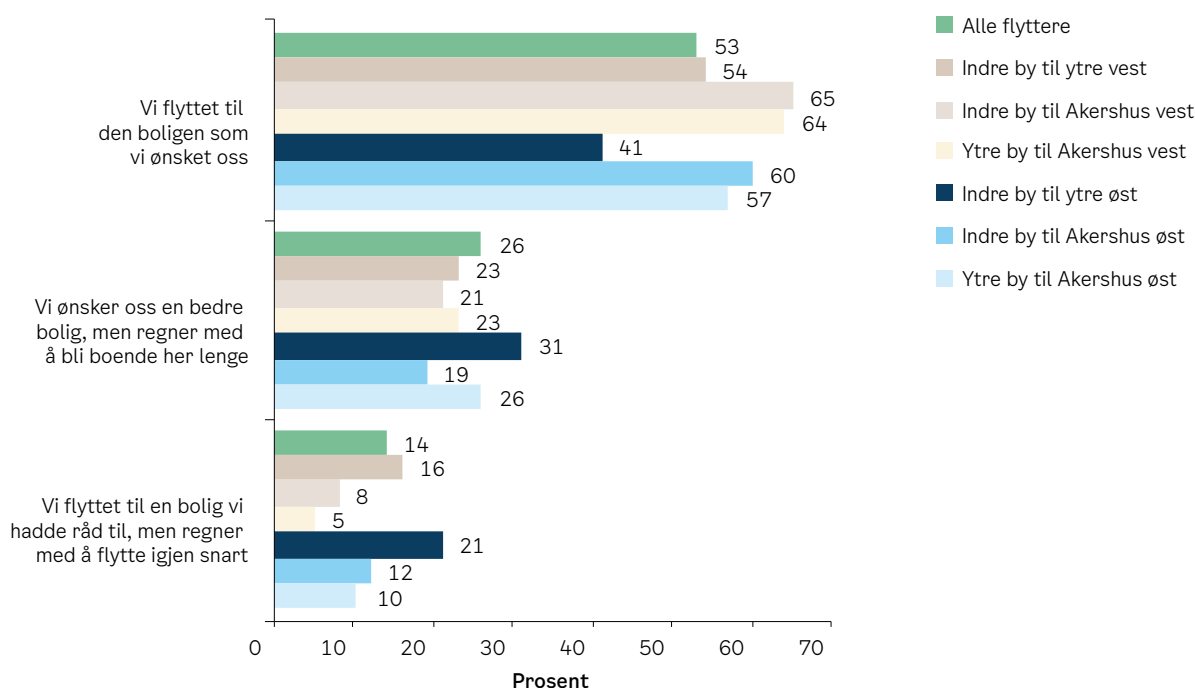
De faktorene ved boligens nære omgivelser og området som barnefamiliene i indre by satte høyest som grunner for å bli værende i indre by, varierte ikke så mye fra det barnefamiliene som hadde flyttet la vekt på. Et godt skolemiljø ble betraktet som viktig av 96 prosent, trygg skolevei av 94 prosent, lekemuligheter for barn av 94 prosent, et trygt bomiljø for barn 93 prosent og forhold ved det sosiale miljøet av 90 prosent.

Egenskaper ved boligen som ble vektlagt mest var god fysisk standard, trygge lekearealer i tilknytting til boligen, eget soverom til hvert barn og at boligen hadde balkong/terrasse.

88 prosent syntes det var viktig å ha mulighet til å gå til ulike tilbud. Det var spesielt gangavstand til skole (94 prosent), butikker/handlesentra (92 prosent), kollektivtransport (91 prosent) og park (88 prosent) barnefamiliene anså som viktige tilbud å ha gangavstand til.

Kort reisevei/-tid til nåværende jobb ble ansett som viktig av 87 prosent og mulighet til å reise med kollektiv til jobb av 76 prosent. 69 prosent så på muligheten til å sykle til jobb som viktig.

Figur 8. I hvilken grad begrenser økonomi valg av ønsket bolig. Hvilket utsagn passer best?

Kilde: Bo- og flyttemotiver blant barnefamilier i Oslo

Flyttere i østlig retning er mer begrenset av økonomi

Resultatene viser klare overordnede flyttemotiver som er felles for både vestlige og østlige flyttinger, men undersøkelsen avdekker også tydelige forskjeller mellom disse to gruppene som er verdt å gå litt nærmere inn på.

Som vi har sett tidligere i artikkelen danner det seg et mønster der mange av flytterne i østlig retning peker på begrenset økonomi og høye boligpriser som grunn til ikke å flytte til annen bolig i indre by, mens ønsket om enebolig/småhus dominerer blant flyttere i vestlig retning. Mange østlige flyttere har ønsket å bosette seg i indre by, men har sett seg nødt til å se etter bolig lenger vekk fra sentrum på grunn av høye boligpriser. Blant de vestlige flytterne har ønsket om enebolig/småhus vært såpass sterkt at mange uavhengig av økonomi har flyttet fra indre by. Disse har i større grad hatt mulighet til å velge mellom større blokkleilighet i indre by og enebolig/småhus i ytre by eller Akershus.

Flyttere i vestlig retning oppga også i større grad at de flyttet til boligen de ønsket seg, og flyttere til ytre øst har i større grad flyttet til leilighet i blokk. Variasjonen mellom øst og vest er større mellom Oslo ytre vest og Oslo ytre øst enn mellom Akershus øst og Akershus vest, men øst-vest-forskjellene er også til stede mellom Akerhusflytterne.

Blant ytre øst-flytterne som først så etter bolig i indre by, betraktet 65 prosent utsagnet «fant ikke stor nok leilighet innenfor et akseptabelt budsjett» som svært viktig og 22 prosent som ganske viktig for hvorfor de ikke flyttet til en annen bolig i indre by. Til sammenligning betraktet 36 prosent av flytterne til ytre vest utsagnet som svært viktig, og 38 prosent som ganske viktig.

Flyttere til ytre vest la i større grad vekt på kort reisevei til jobb, muligheter for å gå til jobb og at boligen hadde eget privat uteareal. Flyttere til ytre øst anså privat uteareal som mindre viktig og felles privat uteareal med naboer viktigere enn flyttere til ytre vest gjorde. Dette henger sammen med hvilken hustype flytterne nylig hadde flyttet til. For flyttere til Akershus er det hovedsakelig vektlegging av økonomi/boligprisenivå som skiller Akershus vest-flytterne fra Akershus øst-flytterne, men som sagt er forskjellene mindre sammenlignet med ytre by vest og ytre by øst.

Oppsummert flytter altså barnefamilier lenger vekk fra Oslo sentrum fordi de ønsker seg større bolig med noen bestemte kvaliteter. Samtidig legger de stor vekt på trygge bomiljøer som er tilrettelagt for barn. Bofaste barnefamilier i indre by vektlegger trygghet, nærhet til ulike tilbud og jobb, god fysisk boligstandard og godt skolemiljø.

OSLO OG AKERSHUS – STADIG TETTERE SAMMENVEVD

Oslo og Akershus har i lengre tid utgjort en funksjonell storbyregion med et felles bolig- og arbeidsmarked. I perioden etter årtusenskiftet har regionen hatt kraftig vekst i både folkemengde, arbeidsplasser og boliger. Pendling og flytting internt i regionen viser at Oslo og Akershus er tettere sammenvevd enn noen gang.

Av Peter Austin, Byrådsavdeling for byutvikling og
Nils Petter Strand, Byrådsavdeling for finans

Når regionreformen trer i kraft fra første januar 2020, vil Oslos nabofylke, Akershus, bli avviklet som forvaltningsenhet og slås sammen til Viken fylkeskommune, som vil bestå av det som i dag er fylkene Akershus, Buskerud og Østfold.

I denne artikkelen vises noen av hovedtrekkene i det samfunnsmessige samspill og felles utviklingstrekk, som har hatt betydning for Oslo og Akershus de seneste tiårene.

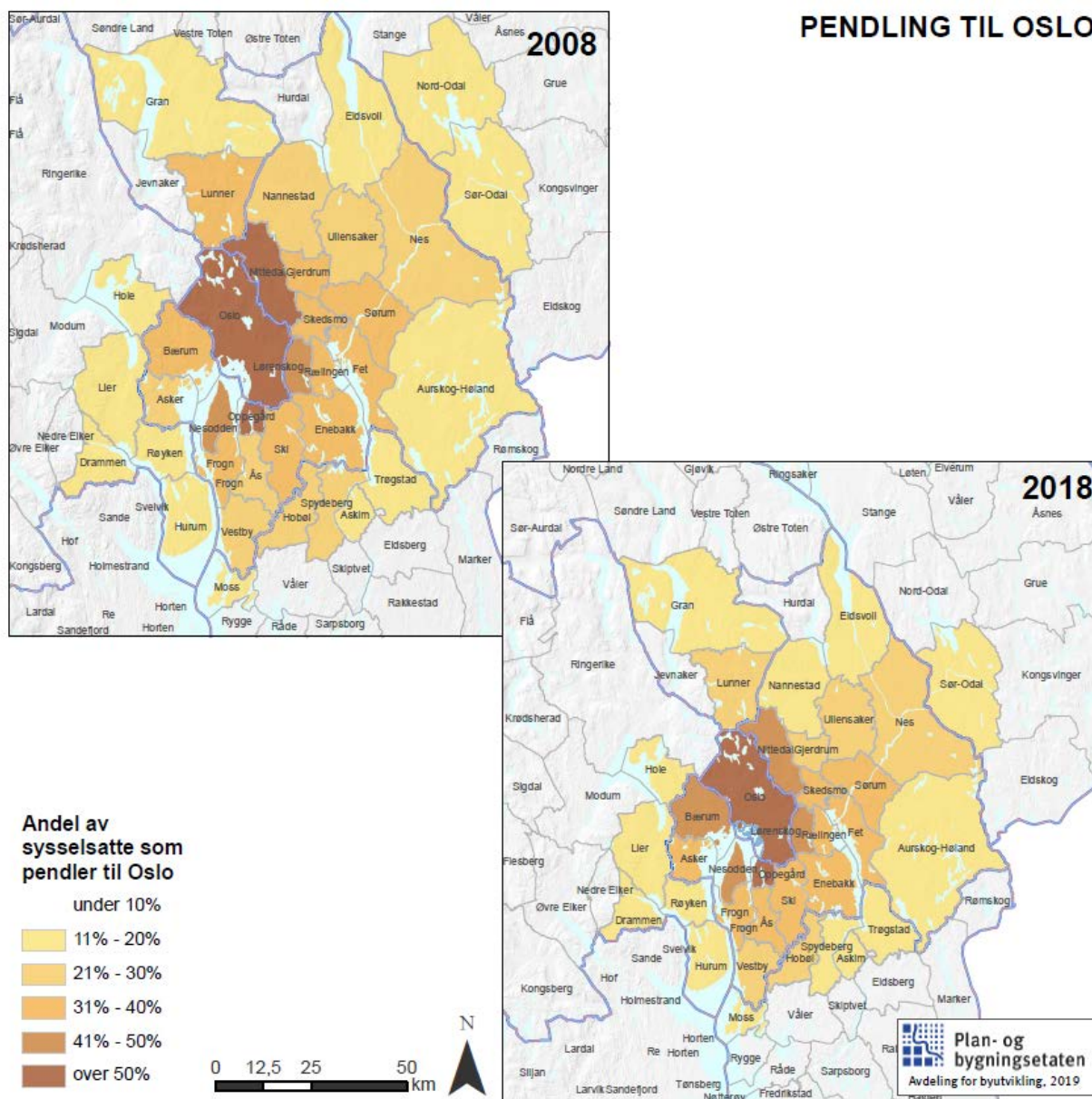
Oslo-Akershus som funksjonell storbyregion

Oslo og Akershus tilhører den samme bolig- og arbeidsmarkedsregionen, også kjent som en «funksjonell storbyregion». Funksjonelle storbyregioner kan best forstås ut fra samspill og flyt av beboere og markeder på tvers av grensene. Pendling er kjent for å være en av de beste indikatorer for dette samspillet. En funksjonell storbyregions utstrekning kan måles med pendling til den tette, urbane kjernebyen, sett i forhold til hvor mange arbeidstakere som bor i nærområdet.

Kartene (figur 1) viser hvor stor andel av arbeidstakere, bosatt i kommuner rundt Oslo, som jobber i hovedstaden. Kartene viser at andelen innpendlinger til Oslo var omtrent på samme nivå i 2008 som i 2018, til tross for at befolkning og sysselsetting økte kraftig i hele området over tiårsperioden. De viser også at selv helt ut til Akershusgrensen i sør, vest og

SAMMENDRAG

- Oslo og Akershus har i mange år utgjort en storbyregion med felles bo- og arbeidsmarked. De siste 10–15 årene har både Oslo og Akershus vokst, i form av befolkning, arbeidsplasser og utbygging. Veksten gjør at de to fylkene i enda større grad enn tidligere utgjør en funksjonell storbyregion.
- Helt ut til Akershusgrensen i sør, vest og øst, pendler over 20 % av de bosatte med jobb til Oslo. Bare i ytre deler av Romerike er Oslopendling på under 20 %.
- Flyttestrømmer mellom Oslo og Akershus har økt de siste 15 årene.
- Utflytting til Akershus utgjør om lag 40 % av alle som flytter ut av Oslo.
- Det var rekordstor befolkningsvekst i begge fylkene i perioden 2008–2015.
- Osloregionen har en global stilling i noen næringsgrupper, spesielt innenfor maritim- og energiklyngene.
- Sett under ett, har Oslo-Akershusregionen opplevd en sterk samlet tilvekst gjennom utbygging. Kontorbygg, varehandel og boliger har dominert i Oslo, mens industribygg og anlegg for primærnæringer har vært viktigere i Akershus.

Figur 1. Pendling til Oslo. Andel av sysselsatte med arbeidssted i Oslo etter bostedskommune. 2008 og 2018.

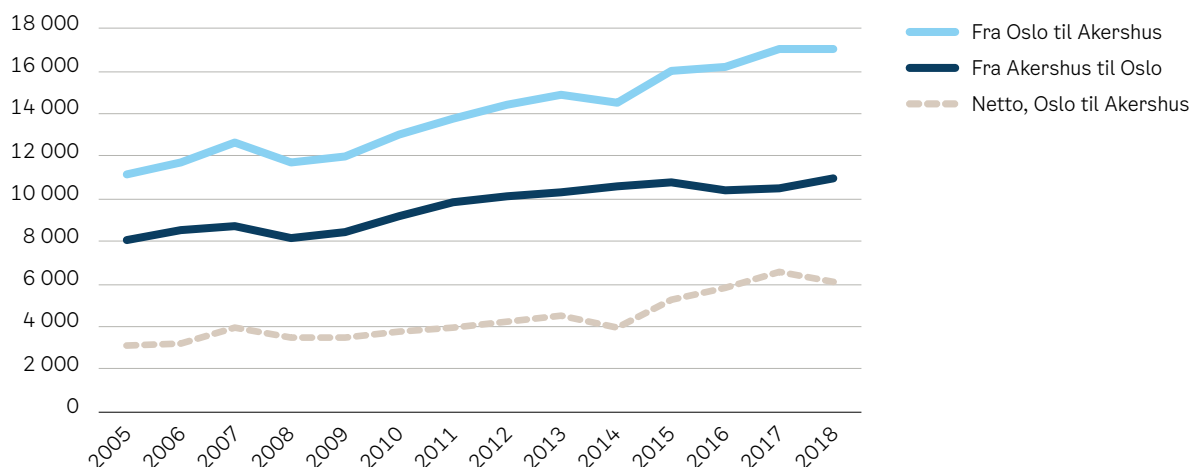
øst, har det vært godt over 20 prosent innpendling til Oslo. Bare i ytre deler av Romerike – Aurskog-Høland, Eidsvoll, Nannestad og Hurdal – er Oslo-pendling på under 20 prosent. På den annen side er det kun tre kommuner utenfor Akershus som har mer enn 20 prosent innpendling til Oslo – Spydeberg og Hobøl i Østfold fylke, og Lunner i Oppland fylke.

Flytting er en drivkraft, både for vekst og for dynamikken mellom Oslo og Akershus

På tilsvarende måte som for pendling kan vi betrakte bevegelser mellom Oslo og Akershus over lengre tid gjennom flytting. Gjennom flytting, kan den enkelte

husstanden tilpasse seg i boligmarkedet for å dekke behovet for både bolig, arbeidsplasser (gjennom pendling) og sitt nettverk av familie og venner. Flyttestrømmer mellom Oslo og Akershus har økt de siste 15 årene, både som følge av befolkningsvekst og økt flyttetilbøyelighet. Andelen av Akershusbefolkningen som flytter til Oslo i løpet av et enkelt år, har økt fra 1,6 prosent til 1,8 prosent i løpet av de siste 15 årene, mens andelen av Osloboere som flytter til Akershus har økt fra 2,1 prosent til 2,5 prosent.

Særlig etter 2014 har utflytting fra Oslo til Akershus økt mer enn innflytting fra Akershus. Netto utflytting

Figur 2. Flyttinger mellom Oslo og Akershus. 2005–2018.

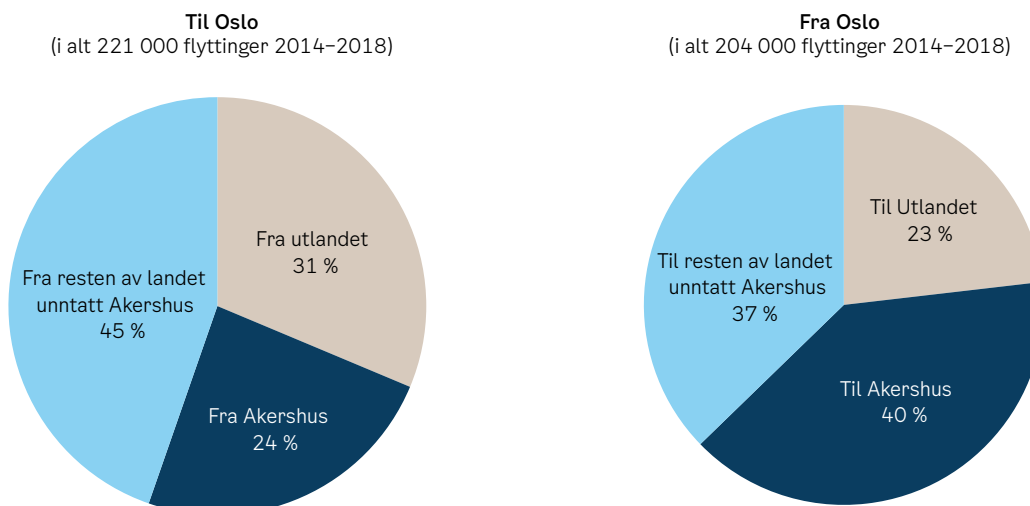
Kilde: Statistisk sentralbyrå, www.ssb.no, tabell 09498

fra Oslo til Akershus har de siste to årene ligget på i overkant av 6 000 personer.

Sett i forhold til flyttestrømmer for øvrig, utgjør innflytting fra Akershus om lag en fjerdedel av alle som flytter til Oslo, mens utflytting til Akershus utgjør om lag 40 prosent av alle som flytter ut av Oslo.

De totale flyttestrømmene til og fra Oslo er jevnt høye, på om lag 40 000 personer i hver retning hvert år. Hvis vi ser på mønsteret, hvor folk flytter

fra og til i relasjonen til Oslo, er dette nokså stabilt. Sett over de siste 5 årene, er innflytting fra resten av landet dominerende, mens flyttestrømmene fra Oslo til Akershus er større enn utflytting fra byen til resten av landet (se figur 3). Dette illustrerer at Oslo og Akershus fungerer sammen i en flyttedynamikk, hvor Oslo mottar mest flyttinger utenfra regionen, med en omfordeling internt hvor en betydelig andel flytter videre til Akershus. Det er særlig barnefamilier som flytter fra Oslo til Akershus.

Figur 3. Fordeling av brutto flyttestrømmer til og fra Oslo etter henholdsvis fraflyttingsregion og tilflyttingsregion. 2014–2018.

Kilde: Statistisk sentralbyrå, www.ssb.no, tabell 09498

Sterk befolkningsvekst med svingninger over tiårene

Befolkningen i Oslo og Akershus har økt i rekordfart de siste 10–12 årene. Figur 4 viser endringene i folketallet i begge fylkene siden 1951. Tilveksten i Oslo har variert betydelig gjennom tiårene siden Oslo- og Akerkommunene ble sammenslått i 1948. I perioden fra 1969 til 1983 gikk Oslos folkemengde kontinuerlig ned, med til sammen 41 000 personer. Dette til tross for betydelig utbygging i de ytre by-områdene i samme periode. Befolkningstallet i Akershus har hatt en jevnere stigning enn Oslo gjennom hele perioden siden 1951, med om lag 5 000 nye innbyggere hvert år fram til 2005, og en sterkere tilvekst på 1960-tallet. I perioden etter 2004, økte folketallet i både Oslo og Akershus raskere enn tidligere, med rekordtilvekst i begge fylkene i perioden 2008–2015.

Ser vi på den årlige befolkningsveksten for Oslo-Akershusregionen samlet, kan utviklingen deles i tydelige perioder:

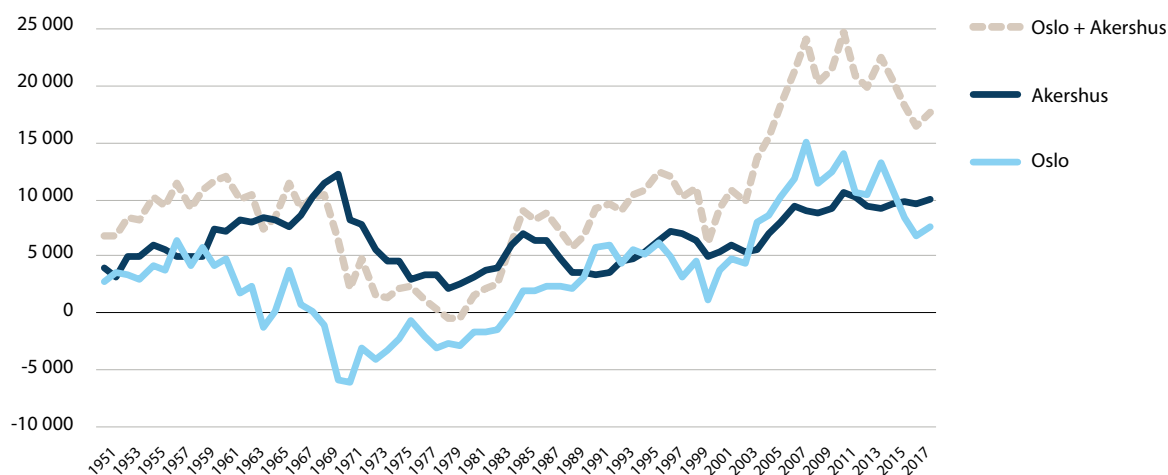
- 1950- og 60-tallene, med en tilvekst på rundt 10 000 årlig, delt relativt jevnt mellom Oslo og Akershus.
- 1970-tallet fram til 1983, med en mye lavere samlet tilvekst på drøyt 1 500 årlig, da Oslos folketall gikk markant ned mens Akershus-befolkningen økte.
- 1980- og 90-tallene, med et mønster som var forholdsvis lik 1950- og 60-tallene og det totale vekstnivået.

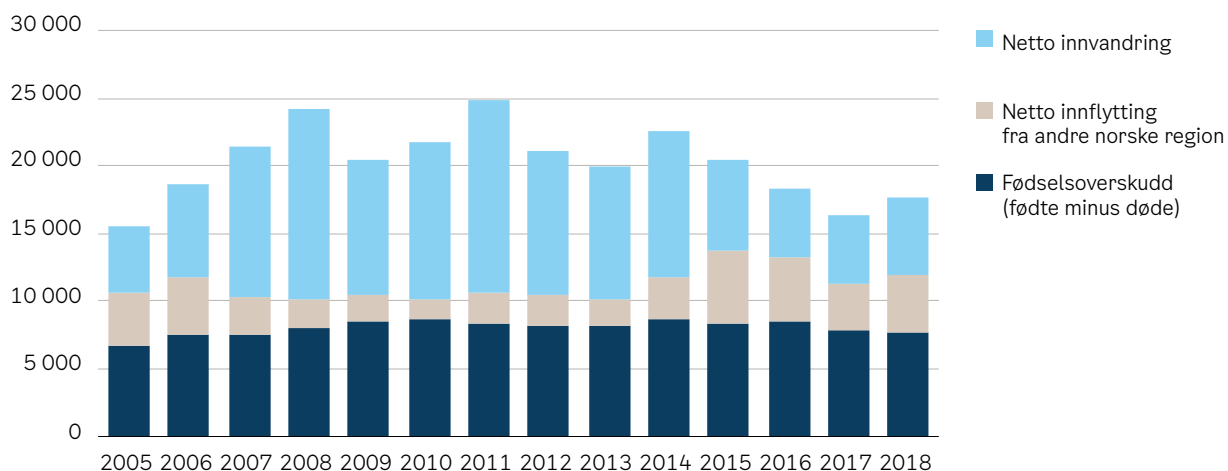
- 2004 fram til 2016, med en markant høyere tilvekst på om lag 20 000 årlig til sammen, relativt jevnt fordelt mellom Oslo og Akershus.
- 2016 fram til i dag, med en noe fallende tilvekst, men uten å falle på langt nær like kraftig som resten av landet. Gjennom 2018 sto Oslo og Akershus for over halvparten av Norges befolkningsvekst.

Utviklingen i den seneste perioden, med uvanlig høy befolkningsvekst, kan forklares av flere faktorer. I tillegg til den underliggende naturlige tilveksten med en ung aldersprofil, har den høye befolkningsveksten i nyere tid vær drevet av uforutsett høy innvandring fra europeiske land etter EU-utvidelsen i 2004. Polske og litauiske statsborgere er de største innvandrergruppene som har flyttet til Osloregionen de siste årene, med arbeid som hovedmotiv for flytting hit.

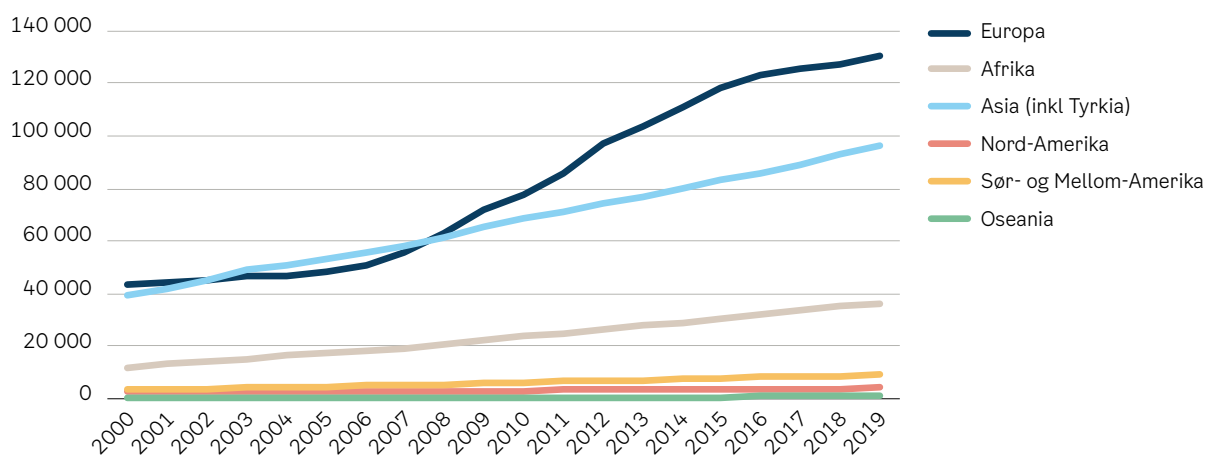
Ved inngangen til 2019 var en av fem beboere i Oslo-Akershusregionen definert som innvandrere. Nivået på netto innvandring har de siste tre årene vært betydelig lavere enn det historisk sett meget høye nivået fra 2007 til 2015. Det er særlig arbeidsinnvandring fra EU-land som har blitt redusert. Dette er mest en samlet virkning av bedre jobbmarkeder i de sentral-østeuropeiske land og en svak oljepris, noe som har gitt mindre forskjeller i lønn og jobbmuligheter mellom de respektive fraflyttingsland og Norge.

Figur 4. Årlig befolkningsvekst i Oslo og Akershus. 1951–2018.

Figur 5. Befolkningsvekst i Oslo og Akershus etter tilvekstfaktor. 2005–2018.

Kilde: Statistisk sentralbyrå, www.ssb.no, tabell 09498 og 09613

Figur 6. Antall innvandrere bosatt i Oslo og Akershus etter landbakgrunn. 2000–2019.

Kilde: Statistisk sentralbyrå, www.ssb.no, tabell 07110

Sterk vekst i næring og sysselsetting

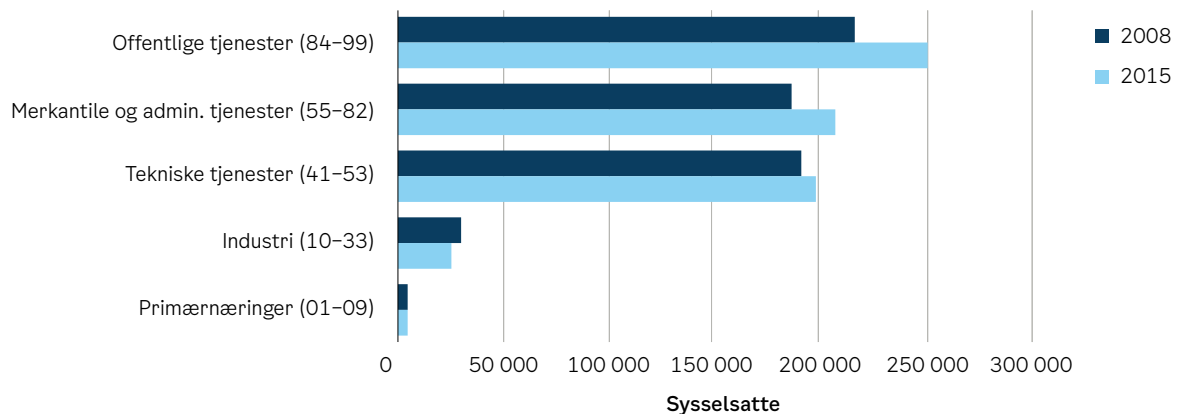
Oslo-Akershusregionen har flere fordeler og styrker:

- Oslo-Akershusregionen er foretrukket for lokalisering av de fleste nasjonale selskapers hovedkontorer, regjeringskontorene og en sterk tjenestebasert økonomi for den økende befolkningen.
- Oslo-Akershusbefolkningen har landets høyeste utdanningsnivå og produktivitet (indeksert som BNP pr sysselsatte i fylkesfordelt nasjonalregnskap¹).

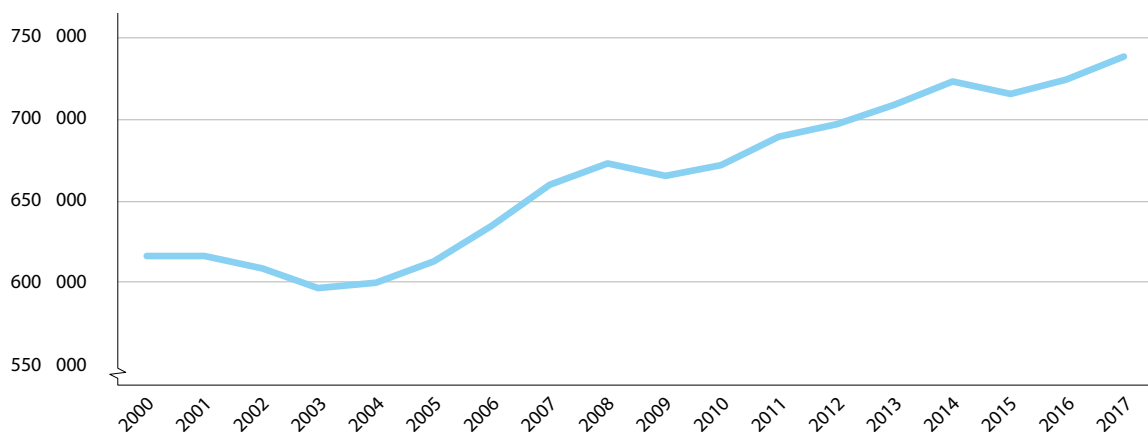
- Disponibel inntekt per husholdning i Akershus er høyest i landet.
- Oslos beliggenhet innerst i Oslofjorden bidrar til at Oslo-Akershusregionen er landets viktigste inngangsport, og et nasjonalt og regionalt nav for gods og logistikk.

Etter en forholdsvis vellykket omstilling bort fra vareproduserende næringer gjennom 1970- og '80-tallet, da mye av tungindustrien forsvant, er økonomien i Oslo-Akershusregionen blitt dominert med tjenesteneringer. I dag er næringsmiddelproduksjon og trykkerier fortsatt viktige industrier i regionen, mens

¹ <https://www.ssb.no/nasjonalregnskap-og-konjunkturer/statistikker/fnr/aar>

Figur 7. Sysselsatte i Oslo og Akershus etter næringsgrupper (SN2007). 2008 og 2015.

Kilde: Statistisk sentralbyrå, www.ssb.no, tabell 11365

Figur 8. Antall sysselsatte i Oslo og Akershus. 2000–2017.*

* Nedgangen i 2015 skyldes omlegging av statistikken, ikke en reell nedgang i sysselsatte. Fra og med 2015 ble datakilden til sysselsettingsstatistikken endret, fra Aa-registret til A-ordningen. Les mer her: <https://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/naermere-om-forholdet-mellom-gammel-og-ny-statistikk>

Kilde: Statistisk sentralbyrå, www.ssb.no, tabell 11365

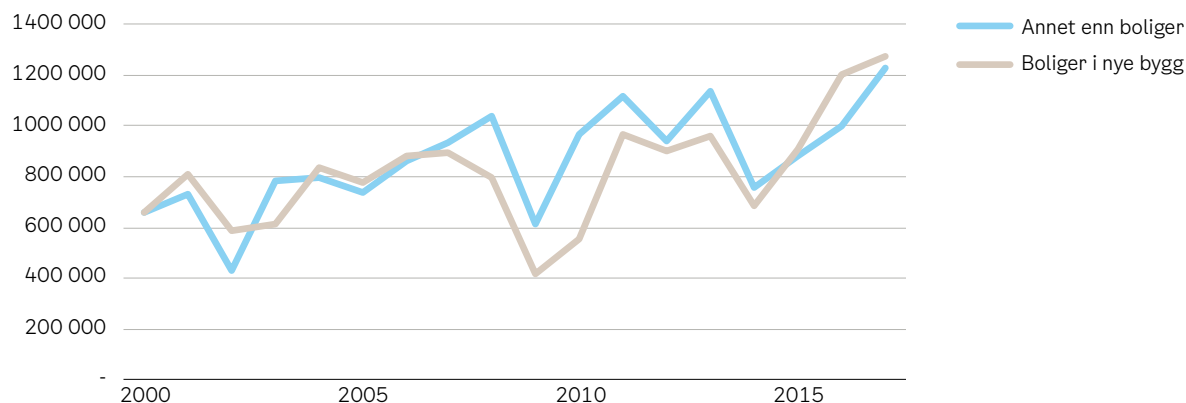
andelen av sysselsatte i finans, ledelse, konsulentbransjen og hotell og restaurant er relativt høy.

I figurene 7 og 8 vises utviklingen i sysselsetting totalt i regionen de siste 18 år, samt en fordeling mellom hovedgrupper av næringer på to tidspunkter, før og etter finanskrisen. Osloregionen har en global stilling i noen næringsgrupper, spesielt innenfor maritim- og energiklyngene. Osloregionen er viktig internasjonalt for finans, strategisk ledelse, forskning, og underleverandørnæringer innenfor petroleumsråvarer og vannkraft. Norges handelsflåte er fortsatt blant verdens største, da ledelse, teknologisk utvikling og finansiering overfor shipping er høyt utviklet i Osloregionen. Disse to nærings-

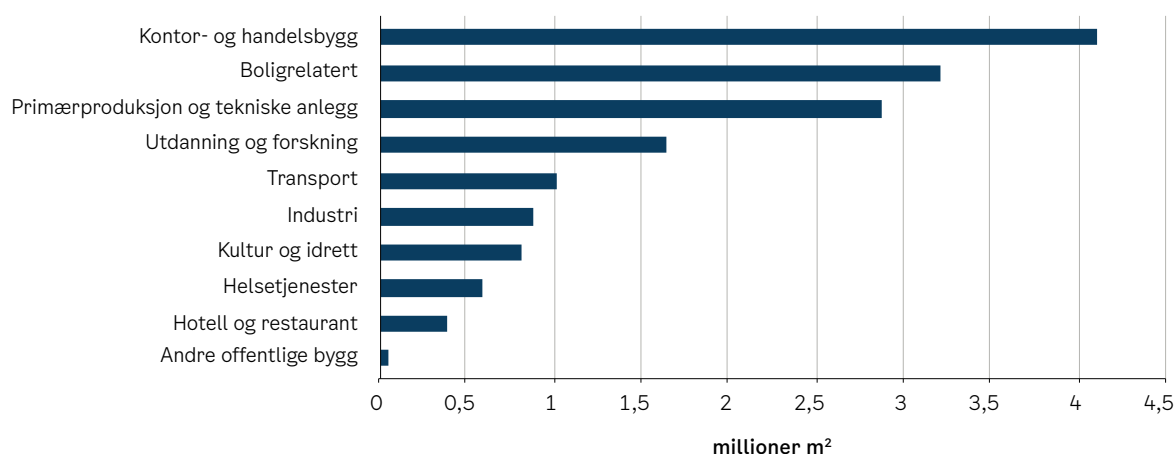
klyngene har dessuten viktige fellesinteresser, da avansert teknologi for offshoreproduksjon er delvis utviklet i leverandørbedrifter i Osloregionen. Andre næringsklynger gir regionen viktige potensialer for innovasjon og eksport, spesielt innenfor IKT, life-sciences og estetikk / kunstneriske virksomheter.

Ifølge OECD-rapporten («territorial review») om Vest-Skandinavia mega-region (2018)², har Oslo og Akershus følgende styrker og utfordringer:

² <http://www.oecd.org/publications/oecd-territorial-reviews-the-megaregion-of-western-scandinavia-9789264290679-en.htm>

Figur 9. Bruksareal (m²) for igangsatte bygg per år i Oslo og Akershus etter hovedbruksformål. 2001–2017.

Kilde: Statistisk sentralbyrå, www.ssb.no, tabellene 05939 og 05889

Figur 10. Bruksareal (m²) for igangsatte bygg, annet enn boliger, i Oslo og Akershus etter bruksformål. 2000–2017.

Kilde: Statistisk sentralbyrå, www.ssb.no, tabell 05939

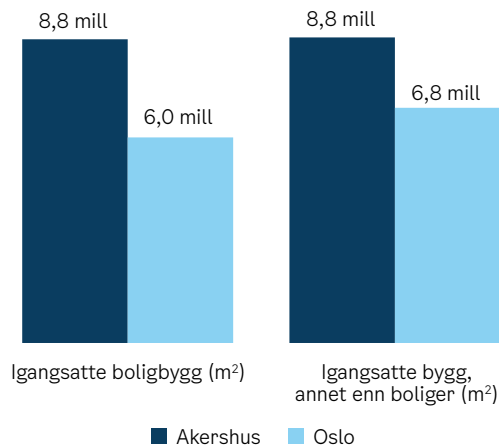
- Oslo og Akershus utgjør tilsammen én arbeidsmarkedsregion.
- Oslo og Akershus har et høyt nivå på levestandard sammenliknet med OECD-området sett under ett.
- Det kan bli en utfordring å støtte næringslivs-innovasjon og et bredere næringslivsgrunnlag, med yrkesfag og inkluderende vekst, infrastruktur og arealbruk.
- Strukturendringer på grunn av varierende olje- og naturgasspriser kan gi utfordringer, særlig hvor Osloregionen spiller en viktig rolle i omstillingen.

- Produktiviteten er høy, men det er krevende å styrke innovative løsninger i høyverditjenester, å sikre et tilstrekkelig tilbud av boliger og bærekraftig transport, samt økonomisk inkludering av nye innvandrergupper.

Byggeaktivitet har økt i takt med vekst i befolkning og sysselsetting

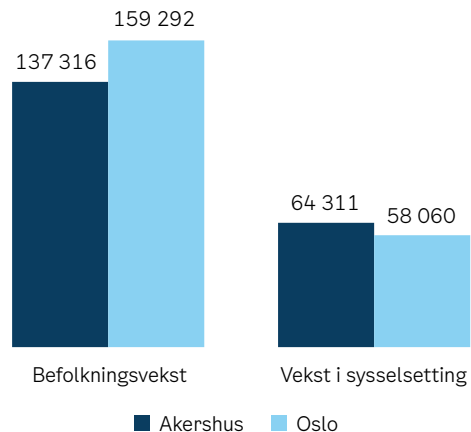
På bakgrunn av drivkreftene for veksten i Oslo-Akershusregionen, vises avtrykket gjennom statistikk for utbygging. Her vurderes utviklingen av bygge- og anleggsaktivitet samlet sett, mens arealutvikling som konsekvens av dette kan vurderes separat. Kildegrunnlaget for denne analysen er basert på

Figur 11. Bruksareal (m²) for igangsatte bygg totalt i Oslo og Akershus etter bruksformål. 2000–2017.

Kilde: Statistisk sentralbyrå, www.ssb.no, tabellene 05939 og 05889

Figur 12. Vekst i befolkning og sysselsetting i Oslo og Akershus. 2000–2017.

Kilde: Statistisk sentralbyrå, www.ssb.no, tabellene 11365 og 06913

SSBs årlige bygge- og arealstatistikk, hvor det angis samlet byggeareal (m²) og bruksformål.³

Sett under ett, har Oslo-Akershusregionen opplevd en sterk samlet tilvekst gjennom utbygging, og utbyggingstempoet har økt fram til de siste statistikk-tallene i 2017 (figur 9).

Ser vi på utvikling over tid, har utbyggingstakten, målt i kvadratmeter per år, tatt igjen et fall etter finanskrisen (2007–2010). Det er også interessant å se at utbyggingstakten for boliger er omtrent den samme som for øvrige bygg, med et tilnærmet like stort volum av begge. Svingninger i utbygging av både boligareal og andre bygg har fulgt de samme banene.

Hva som ble bygget varierer mellom Oslo og Akershus. Mens kontorbygg, varehandel og boliger har dominert i Oslo, er oppføring av industribygg og anlegg for primærnæringer viktigere i Akershus. Sett under ett, har Akershus opplevd et større

byggevolum over tid enn Oslo, til tross for lavere befolkningsvekst. Ut fra statistikken kan vi anslå at både sysselsettingsveksten og befolkningsveksten i Oslo har vært vesentlig mer kompakt (om lag 50 % mer) i bruk av byggeareal, sammenliknet med Akershus.

Mer detaljert statistikk om regional utvikling i Oslo og Akershus

Denne artikkelen har holdt seg til de store linjene i drivkreftene for Oslo og Akershus de siste tiårene. Avtrykket i form av totalt byggevolum er en viktig side ved dette, sett forhold til utbyggingskapasitet og etterspørselsbildet. Mer detaljerte tall finnes for noen av disse variablene på bydelsnivået i Oslo og kommunenivået i Akershus.

Som oppfølging av regional plan for areal og transport i Oslo og Akershus⁴ fra 2015, jobber nå Sekretariatet for plansamarbeidet Oslo-Akershus med å utarbeide en oppfølgingsrapport, dette i henhold til handlingsprogrammet for regional plan. Det vil i denne sammenheng utarbeides et detaljert statistikkgrunnlag for å vurdere målindikatorer for utbygging og transportforhold sett i lys av regionale planer og mål om bærekraftig vekst.

³ SSBs bygge- og arealstatistikk varierer for enkelte år fra Oslo kommunes egne data for boligbygging. Dette skyldes hovedsakelig at SSB ikke har fanget opp ombygging innenfor eksisterende bygg – for eksempel fra tidligere industri til nye boliger eller andre formål. SSBs data for Oslo kan gi en under-rapportering for boligbygging i Oslo. Ved å sammenstille SSB utbyggingsstatistikk for både Oslo og Akershus, gir dette likevel et sammenlikningsgrunnlag for å synliggjøre utviklingen i form av nye bygg.

⁴ www.plansamarbeidet.no

Foto: Calourbox

STATLIG BOSTØTTE I STORBYEN

Boligprisene i Oslo er de høyeste i landet og har de siste årene økt mer enn i landet for øvrig, både for de som leier og de som eier. Dette gjør det vanskeligere for de med lavest inntekt å etablere og opprettholde gode boforhold i Oslo. Husbankens bostøtteordning er ment å justere for dette, men holder den tritt med boligutgiftene i et pressområde som Oslo?

Av Anders Bohlin Borgersen, Velferdsetaten

Oslo har de senere årene opplevd en betydelig befolkningsvekst og boligprisene i Oslo har økt kraftig, både for kjøp og leie. Boligprisstatistikk viser at prisene i Oslo er de høyeste i landet og også at de de siste årene har økt betydelig mer enn landsgjennomsnittet. Eiendomsverdi publiserte i september 2018 «sykepleierindeksen»¹, som viser hva en nyutdannet sykepleier med gjennomsnittslønn har råd til å kjøpe i ulike kommuner. I Oslo tilsvarte dette kun 5 prosent av de annonserte boligene, og det var sammen med naboregionene den laveste andelen i landet. I tillegg viste sykepleierindeksen at andelen for Oslo var fallende på tross av historisk lave renter og høy lønnsvekst. I resten av landet var andelen økende.

Oslo er en mangfoldig by som både rommer de med høyest inntekt i Norge og de med lavest. For de med lavest inntekt er økningen i boligprisene spesielt problematiske. Det norske boligmarkedet er preget av lite reguleringer både når det gjelder salg og fastsettelse av leiepris. Det er ingen særskilte støtteordninger eller ekstra utbetalinger av trygd for personer som bor i områder med høye boligpriser. Det eneste unntaket er den statlige bostøtten fra Husbanken. Denne bostøtten er et av statens viktigste boligsosiale virkemidler for å forhindre utenforskap og dårlige boforhold for husstander

SAMMENDRAG

- Antall månedlige mottakere av bostøtte fra Husbanken falt fra 18 366 i 2011 til 16 329 i 2018.
- Realutbetalingene av bostøtte fra Husbanken falt med 90 millioner fra 2011 til 2018, i samme periode steg boligprisene kraftig.
- Årsaken til fallet i både mottakere og utbetalinger til husstander i Oslo skyldes i stor grad manglende justeringer i satsene til ordningen. Spesielt øvre boutgiftgrense har ikke hengt sammen med prisutviklingen, dette gjelder generelt for hele landet men spesielt for Oslo som har hatt den høyeste prisveksten. Dette er også tilfellet etter 2017 hvor øvre boutgift ble kpi-justert.
- Det blir færre og færre på varige ytelser, som alders- eller uførepensjon, som mottar bostøtte fra Husbanken i Oslo.
- Mottakerne av bostøtte i Oslo er i økende grad personer som ikke har noen tilknytning til folketrygden, men som enten har lav arbeidsinntekt og/eller er avhengig av sosialhjelp fra Oslo kommune.

¹ Lund, Anders (2018). Den norske sykepleierindeksen. Tidsskrift for boligforskning, 01/2018, s. 67–73. Hentet fra https://www.idunn.no/tidsskrift_for_boligforskning/2018/01/

med lave inntekter og høye boutgifter. Bostøtten tar, som den eneste av de statlige støtteordningene, med seg boutgiftene i beregningen av støttebeløpet. Det kan potensielt bidra til å forbedre bosituasjonen for husstander også i pressområder, og det er også noe av formålet til ordningen. Bostøtten er imidlertid fallende også på landsbasis, og senest i revidert nasjonalbudsjett for 2019 ble antall mottakere i ordningen nedjustert med 4 000 i gjennomsnitt.

Formålet med denne artikkelen er å se på utviklingen av den statlige bostøtten i Oslo fra 2011 til 2018, for på den måten å si noe om hvordan bostøtten treffer storbyproblematikken som innbyggerne i Oslo møter i boligmarkedet.

Særlig er det relevant å se nærmere på hvilke utslag uførereformen i 2015 fikk på den statlige bostøtten. Gjennom uførereformen ble de uføres inntekt tilpasset inntekten til lønnsinntakere, det vil si at bruttoinntekten økte slik at de ble skattlagt på lik linje med lønnsinntakere. Dette påvirket ikke nettoinntekten men det påvirket bostøtten da denne baserer seg på bruttoinntekt. Uføre som allerede fikk bostøtte i desember 2014 er omfattet av en overgangsordning, men de uføre som ikke fikk støtte denne måneden og de som har blitt uføre etter 1. januar 2015, har ingen slik overgangsordning.

I tillegg vil vi se nærmere på utslaget av endringer i inntektsgrunnlaget som bostøtten blir beregnet ut fra. Fra tidligere å ha basert utmålingen på siste tilgjengelige inntekt, ble utmålingen fra og med 1. januar 2017 basert på siste måneds inntekt fra

«a-ordningen²». Dette ble gjort for å gjøre ordningen mer «rettferdig» og for å hindre etterbetalinger, men det medførte også at bostøtten ble mer varierende og at det ble færre mottakere per måned.

Oslo kommune har også egne kommunale bostøtteordninger, men de beskrives ikke i denne artikkelen. De kommunale bostøtteordningene i Oslo fungerer som et supplement til den statlige bostøtten og til dels til den kommunale sosialhjelpen, og de retter seg først og fremst mot beboere i de kommunale boligene og/eller personer på varige minsteytelser fra folketrygden (uføre og alderspensjonister)

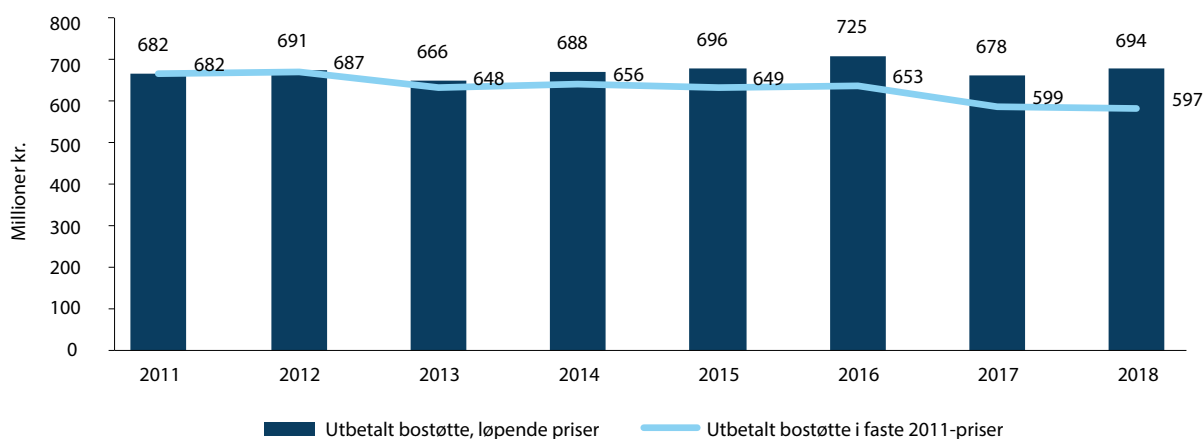
I første del av artikkelen beskrives utviklingen i bostøtteordningen i Oslo, både i utbetalt beløp, antall mottakere og etter kjennetegn ved mottakere. I andre del av artikkelen forklares utviklingen mer inngående.

Nedgang i antall månedlige mottakere av bostøtte

Figur 1 viser årlig utbetalt bostøtte til husstander i Oslo i perioden 2011–2018 i nominell verdi. De årlige utbetalingene i alle de 8 siste årene har ligget rett under 700 millioner kroner, med unntak av 2016 hvor det ble utbetalt 724,9 millioner kroner. I faste 2011-priser har derimot Husbankens bostøtteutbetalinger til husstander i Oslo gått ned, fra 682,5 millioner i 2011, til 597,2 millioner i 2018. Oslos andel av de totale bostøtteutbetalingene i Norge har økt i perioden, men det skyldes en

² <https://www.skatteetaten.no/bedrift-og-organisasjon/arbeidsgiver/a-meldingen/om-a-ordningen/om-a-ordningen/>

Figur 1. Årlig utbetalt bostøtte fra Husbanken til mottakere i Oslo (mill. kroner). 2011–2018.

BOSTØTTE FRA HUSBANKEN, REGELVERK OG MÅLGRUPPE

Bostøtte er en rettighetsbasert støtteordning for husstander med lave inntekter og høye boutgifter. Alle som er bosatt i Norge kan søke bostøtte, den er uavhengig av type inntektssikring og om en leier eller eier. En kan få bostøtte om følgende krav er oppfylt:

- over 18 år og ikke i førstegangstjeneste eller under 18 år og har barn
- bor i egen bolig med
 - egen inngang
 - eget bad og toalett
 - kjøkkenløsning
 - mulighet for hvile
- inntekten og formuen er under øvre inntektsgrense:

Bostøtten utmåles etter følgende funksjon:

$$\text{Støtte} = 0,73 * (\text{Boutgift-Egenandel})$$

Egenandelen er en funksjon av inntekten og den er eksponentiell etter 190 000 kroner

Det blir også fastsatt en høyeste grense for godkjente boutgifter. Oslo har her noe høyere beløp enn landet for øvrig. Boutgifter over øvre boutgift blir ikke tatt med i utmålingen av støtte. Tabell 1 viser øvre boutgift per måned gjeldende fra 1. januar 2019 for Oslo.

Tabell 1. Øvre boutgiftsgrense per måned etter antall personer i husholdet og kommunegruppe*. Fra 1. januar 2019.

	1 person	2 personer	3 personer	4 personer	5 personer eller fler
Oslo	7 416	8 246	9 076	9 906	10 737
Gruppe 2*	6 809	7 640	8 470	9 300	10 130
Gruppe 3*	6 377	7 207	8 037	8 868	9 698
Gruppe 4*	5 512	6 342	7 172	8 002	8 833

Kilde: Husbanken

Tabell 2. Øvre inntektsgrense per måned etter antall personer i husholdet og kommunegruppe*. Fra 1. januar 2019.

	Antall personer i husholdet									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Oslo	19 937	22 629	25 535	28 488	31 482	33 731	35 979	38 228	40 477	42 725
Gruppe 2*	19 303	22 013	24 794	27 719	30 730	32 925	35 120	37 315	39 510	41 705
Gruppe 3*	18 797	21 525	24 282	27 214	30 195	32 352	34 509	36 665	38 822	40 979
Gruppe 4*	17 767	20 436	23 222	26 058	29 054	31 129	33 204	35 279	37 355	39 430

* Gruppe 2: Bergen, Trondheim, Tromsø, Stavanger og Bærum
 Gruppe 3: Kristiansand, Skedsmo, Frogn, Lørenskog, Oppegård, Asker, Nesodden, Sola og Sandnes
 Gruppe 4: Øvrige kommuner

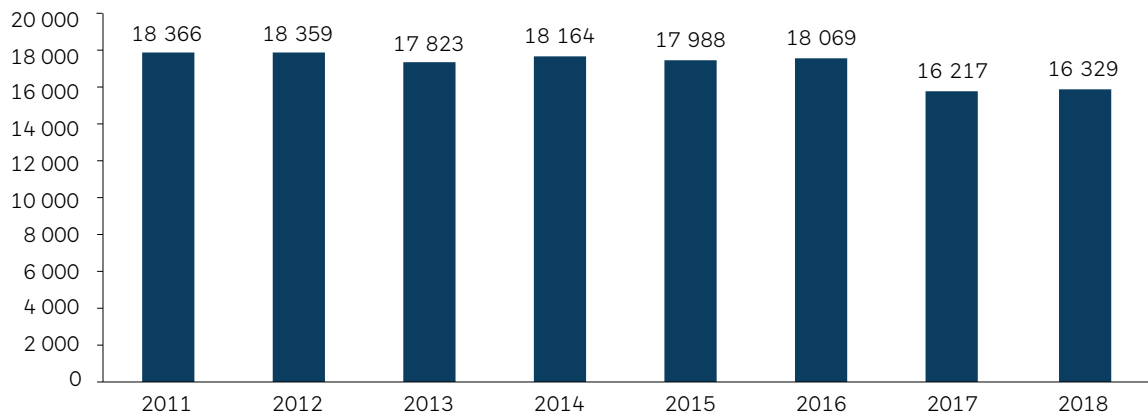
Kilde: Husbanken

Utfra de fastsatte øvre boutgiftene og de forskriftsfastsatte egenandelsberegningen¹ regnes det hvert år ut en øvre inntektsgrense i de ulike kommunegruppene og for de ulike husstandsstørrelsene.

Tabell 2 viser de ordinære inntektsgrensene. I tillegg er det egne inntektsgrenser for personer med ung ufør og personer som er omfattet av overgangsordningen for uføre².

1 <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2012-11-29-1283>

2 <https://husbanken.no/bostotte/inntektsgrenser/>

Figur 2. Gjennomsnittlig antall mottakere av bostøtte fra Husbanken per måned. Oslo. 2011–2018.

Kilde: Husbanken

reduksjon av de nominelle utbetalingene på landsbasis og ikke at det har blitt utbetalt mer i Oslo.

1. januar 2017³ endret Husbanken inntektsgrunnlaget som bostøtten ble beregnet utfra, fra siste tilgjengelig ligning til månedlig inntekt fra a-ordningen⁴. Fra å bli beregnet på grunnlag av en gjennomsnittsinntekt i løpet av året, ble den nå beregnet på grunnlag av månedlig inntekt. Den månedlige inntekten kan være mye mer varierende enn den årlige gjennomsnittsinntekten. Dette har medført større variasjon i antall mottakere og det har medført større usikkerhet for den enkelte bostøttehusstanden.

Innføringen av nytt inntektssystem medførte en nedgang i antall månedlige mottakere av bostøtte, fra i overkant av 18 000 mottakere i desember 2016, til i overkant av 15 000 mottakere i januar 2017, som var første måned med nytt inntektsgrunnlag. Selv om antall mottakere per måned økte noe etter dette, gikk gjennomsnittlig antall husstander som mottok bostøtte ned, fra 18 069 i 2016, til 16 217 mottakere i 2017. Det vil si at det i snitt var 10 prosent færre husstander som mottok bostøtte i Oslo hver måned. Dette betyr at bostøtten for mange husstander har blitt en mer flyktig stønad etter innføringen av nytt inntektsgrunnlag. Det er særlig husstander med liten og varierende arbeidsinntekt og de som går på arbeidsavklaringspenger (AAP) og dagpenger som har blitt rammet av dette. De på AAP og dagpenger fordi de har 14 dagers

utbetalinger, og to måneder i året faller dagene for utbetaling slik at de får tre utbetalinger i løpet av én måned, og dermed mister sin bostøtte. Husstander med uføre eller alderspensjon har stabile faste inntekter og blir ikke påvirket i samme grad.

Denne endringen har derimot ikke medført at det har blitt færre mottakere i året under ett. Antall mottakere som mottok bostøtte minst en måned i løpet av kalenderåret har vært relativt stabilt, rundt i underkant av 24 000 mottakere, i hele perioden.

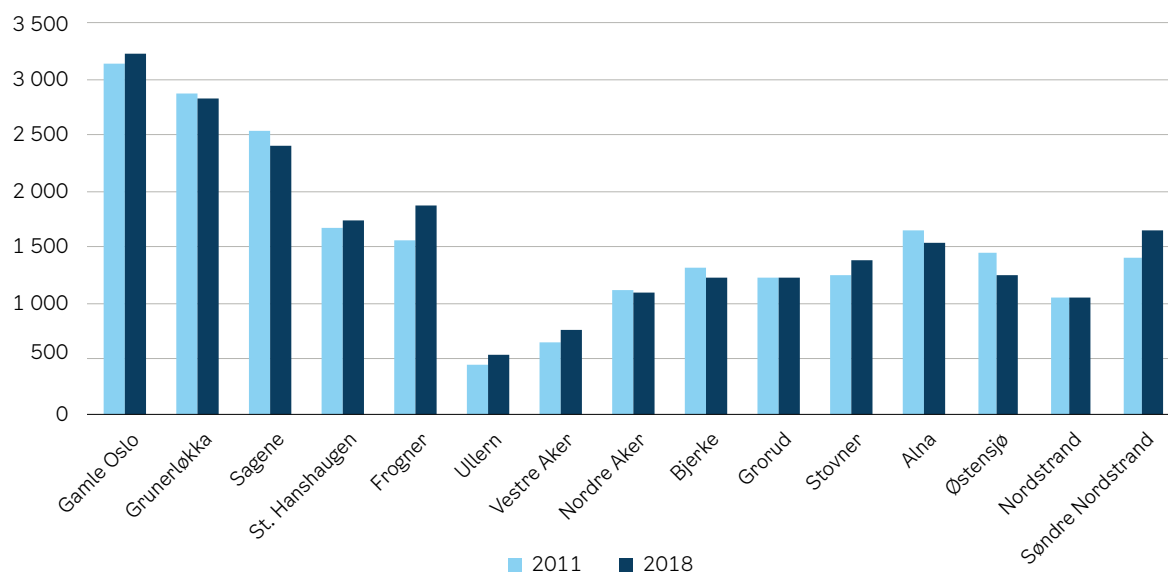
Forskjeller i bostøtte mellom bydelene

Tabell 3 viser gjennomsnittlig antall som mottok bostøtte i bydelene i 2016 og 2017. Den viser tydelig at innføringen av nytt inntektsgrunnlag, f.o.m. 1. januar 2017, førte til en nedgang i antall husstander som mottok bostøtte i nesten samtlige bydelene. Kun i Bydel Bjerke holdt nivået seg konstant mens i de øvrige bydelene var det en tydelig nedgang. I 2018 var gjennomsnittlig antall mottakere på tilnærmet samme nivå som i 2017, men 6 av 15 bydelene hadde lavere gjennomsnitt i 2018 enn i 2017.

Figur 3 viser antall husstander som mottok bostøtte minst én gang i løpet av 2016 og 2018. Den viser at antallet husstander som har mottatt støtte minst én gang i kalenderåret har vært relativt stabil i alle bydelene. Høyest vekst har det vært i bydelene Frogner og Bjerke hvor det var henholdsvis 115 og 190 flere mottakere i 2018 enn i 2016. Størst nedgang har det vært i bydelene Sagene og Alna med henholdsvis 115 og 91 færre mottakere i 2018 enn i 2016. Prosentvis har veksten vært høyest i bydelene Bjerke (18 prosent) og Ullern (15 prosent). Selv om ikke veksten var stor i de tre østlige sentrums-

³ <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/mer-treffer-sikker-og-fleksibel-bostotte/id2525439/>

⁴ <https://www.skatteetaten.no/bedrift-og-organisasjon/arbeidsgiver/a-meldingen/om-a-ordningen/om-a-ordningen/>

Figur 3. Antall husstander med bostøtte fra Husbanken i løpet av året. 2011 og 2018.

Kilde: Husbanken

Tabell 3. Gjennomsnittlig antall mottakere av bostøtte fra Husbanken per måned, etter bydel.

	Snitt mottakere per måned		
	2016	2017	Endring
Gamle Oslo	2 537	2 319	-8,6 %
Grünerløkka	2 202	1 909	-13,3 %
Sagene	2 068	1 816	-12,2 %
St. Hanshaugen	1 213	1 072	-11,6 %
Frogner	1 312	1 198	-8,7 %
Ullern	329	319	-2,9 %
Vestre Aker	556	501	-10,0 %
Nordre Aker	733	660	-10,0 %
Bjerke	782	784	0,1 %
Grorud	967	871	-9,9 %
Stovner	1 106	967	-12,6 %
Alna	1 297	1 084	-16,4 %
Østensjø	1 019	905	-11,2 %
Nordstrand	751	675	-10,2 %
Søndre Nordstrand	1 196	1 138	-4,9 %

Kilde: Husbanken

bydelene, Gamle Oslo, Grünerløkka og Sagene, er det disse tre bydelene som har flest mottakere av statlig bostøtte. Antall bostøttetottakere i disse tre bydelene utgjorde 2018 til sammen over en tredjedel (36 prosent) av alle byens husstander som mottok bostøtte. Tabell 4 viser at i bydelene Søndre Nordstrand, Gamle Oslo og Stovner mottok over

Tabell 4. Andel husstander som mottok bostøtte fra Husbanken minst én gang i løpet av året, etter bydel.

	2016	2018
Oslo i alt	7,1 %	7,0 %
Gamle Oslo	11,3 %	10,7 %
Grünerløkka	8,6 %	8,1 %
Sagene	10,0 %	9,2 %
St. Hanshaugen	7,3 %	7,4 %
Frogner	5,1 %	5,4 %
Ullern	3,1 %	3,5 %
Vestre Aker	3,6 %	3,6 %
Nordre Aker	4,3 %	4,6 %
Bjerke	7,3 %	8,4 %
Grorud	9,6 %	9,6 %
Stovner	10,6 %	10,3 %
Alna	7,4 %	6,9 %
Østensjø	5,7 %	5,5 %
Nordstrand	4,6 %	4,6 %
Søndre Nordstrand	10,7 %	10,9 %

10 prosent av husstandene bostøtte minst én gang i løpet av 2018. Andelen har imidlertid sunket i Gamle Oslo og Stovner mens den har økt i Søndre Nordstrand. For Oslo som helhet mottok 7,0 prosent av husstandene bostøtte minst én gang i løpet av 2018. Tilsvarende andel for 2016 var 7,1 prosent.

Hvilken inntektskilde har bostøttemottakerene?

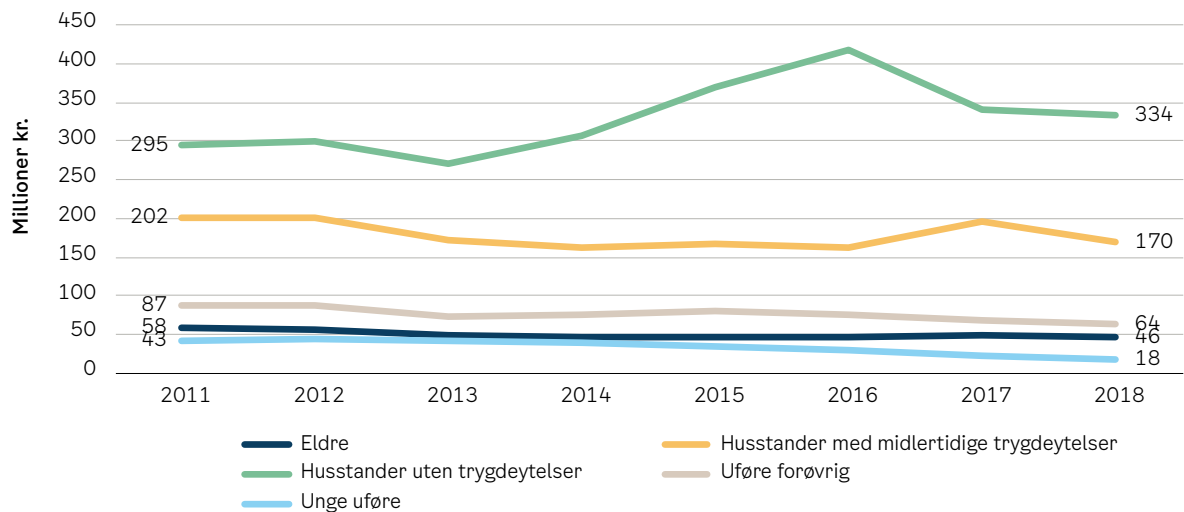
Husbanken kategoriserer mottakerne i følgende grupper basert på inntektskilde:

- Unge uføre
- Uføre for øvrig
- Eldre (alderspensionister)
- Husstander med midlertidige trygdeytelser (AAP, dagpenger, introduksjonsstønad, kvalifiseringsstønad m.m.)
- Husstander uten trygdeytelser (lønnsinntekt, sosialhjelp m.m.)

Inndelingen er opplistet i hierarkisk rekkefølge. Det vil si at om det mottas ulike inntektskilder i husstanden, så blir husstanden kategorisert etter den inntektstypen som er øverst i hierarkiet. En husstand som for eksempel mottar både AAP og uføretrygd, vil bli kategorisert som ufør.

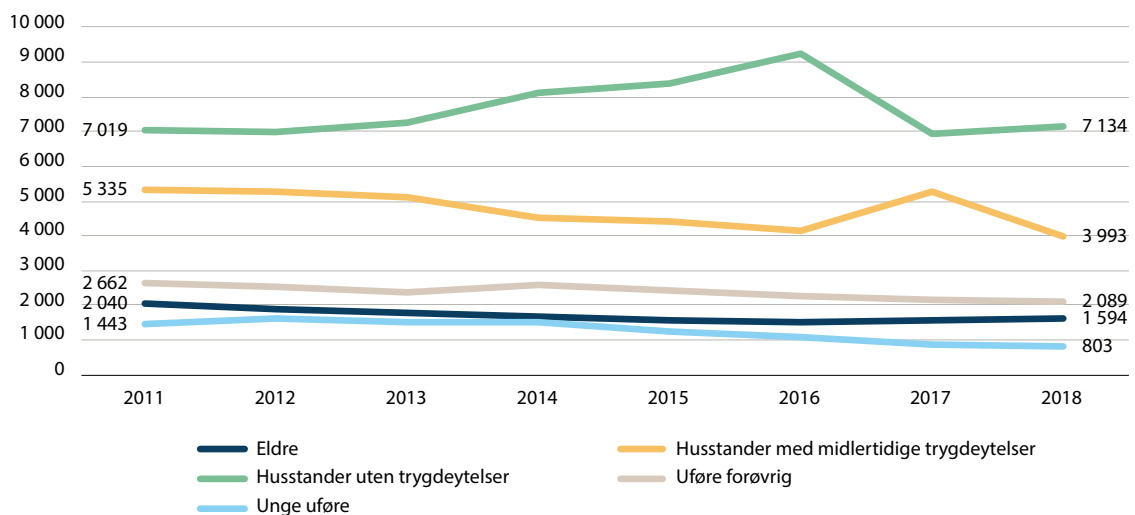
Figur 4 viser utviklingen i totalt utbetalt årlig bostøtte i Oslo etter inntektskilde. Den viser at det fra 2011 har vært en reduksjon i utbetalingene til alle grupper unntatt til de uten trygdeytelser. Særlig har nedgangen vært stor i utbetalingene til mottakere med ytelsen *unge uføre*, hvor utbetalt beløp til mottakere i Oslo har blitt halvert. For gruppen

Figur 4. Utbetalt årlig bostøtte fra Husbanken i Oslo etter mottakergruppe. 2011–2018.

Kilde: Husbanken

Figur 5. Antall mottakere av bostøtte fra Husbanken per desember hvert år, etter mottakergruppe. 2011–2018.

Kilde: Husbanken

uten trygdeytelser var det en årlig vekst i utbetalingene fra 2013 til 2016, men etter innføringen av nytt inntektssystem i 2017, har det vært en tydelig nedgang også for disse.⁵

Figur 5 viser utviklingen antall mottakere av statlig bostøtte i desember fra 2011 til 2018. Figur 5 viser det samme som figur 4, nemlig at den statlige bostøtten i Oslo i stadig mindre grad er en yttelse for husstander med varige trygdeytelser. Dette skjer samtidig som det i Oslo er en vekst i antallet uføre og andelen uføre som også mottar bostøtte har falt fra 15,3 i 2013 til 10,9 i 2018. Bostøtten har i økende grad blitt en stønad for personer som enten har lave lønnsinntekter, eller som mottar økonomisk sosialhjelp eller midlertidige trygdeytelser, eller en kombinasjon. Det er disse som nå utgjør den største gruppen av mottakere. Dette kan langt på vei forklares ved at inntektsgrensene for å motta bostøtte i Oslo er lavere enn minsteutbetalingen som uføre og unge uføre på minsteuttelse får i utbetaling. De aller fleste uføre som mottar bostøtte er uføre med overgangsordning. Dette vil bli ytterligere drøftet senere i artikkelen.

Stadig flere bostøttemottakere leier bolig

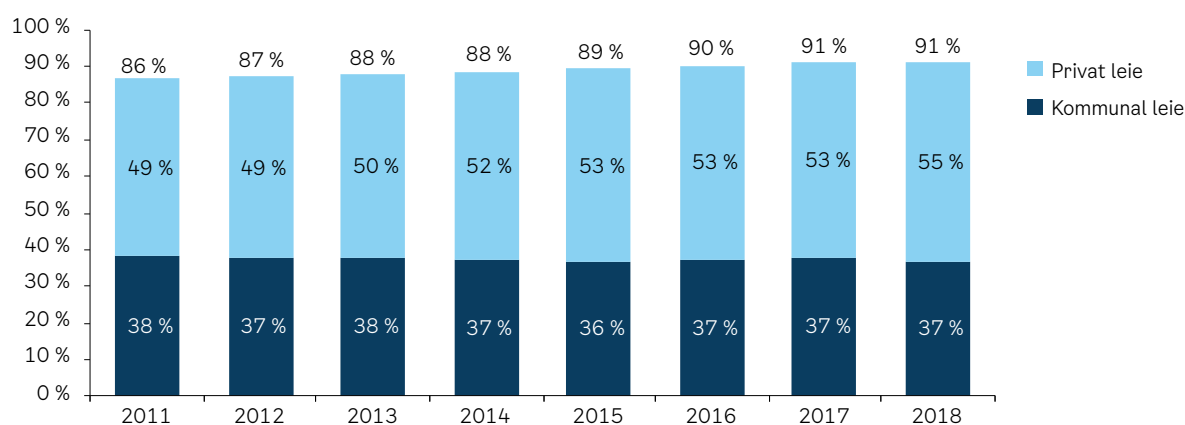
Figur 6 viser at leieandelen har vært høy blant bostøttemottakerne i hele perioden, men også at leieandelen har økt. Dette er ikke overaskende da bostøtten er ment å treffe de mest vanskeligstilte

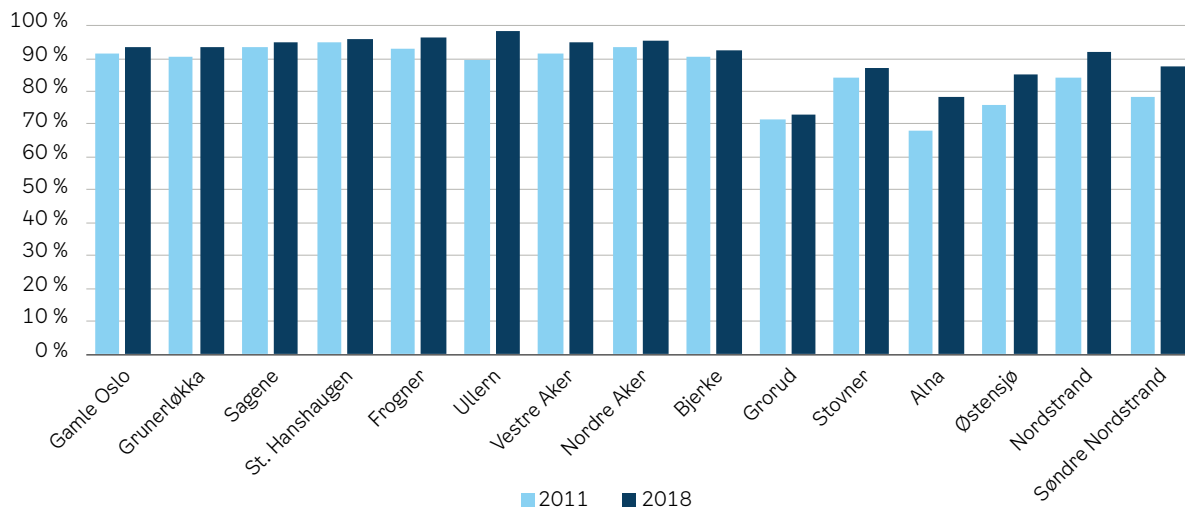
og de med lavest inntekt, men den viser også at muligheten for å bruke bostøtte som virkemiddel for å få flere husstander over i eid bolig, er meget begrenset. Figur 6 viser også utviklingen i fordelingen mellom privat og kommunal leie blant bostøttemottakerne. I januar 2011 var det totalt 15 505 husstander som mottok bostøtte og leide bolig, av disse var det 6 937 (45 %) som leide en kommunalt disponert utleiebolig. Åtte år senere, i desember 2018, var det totalt 14 911 av husstandene som mottok bostøtte som leide bolig, herav 5 907 (40 %) husstander som leide kommunalt. Det har altså vært en økende andel bostøttemottakere som leier privat, mens andelen som leier kommunal bolig har sunket.

Figur 7 viser de bydelsvise leieandelene for bostøttemottakerne i henholdsvis 2011 og 2018. Den viser tydelig at andelen leiere i sentrumsbydelene, de vestlige bydelene og Bjerke og Nordstrand var over 90 prosent i 2018 og med unntak av Nordstrand var de også over 90 prosent i 2011. For de øvrige bydelene i Groruddalen og Søndre Nordstrand og Østensjø var andelen lavere enn 90 prosent. Lavest var den i bydelene Grorud og Alna. Bydelene med de laveste leieandelene er også de bydelene som har lavest boligpris, noe som understreker at bostøtten i Oslo ikke fungerer som et virkemiddel for vanskeligstilte som skal etablere seg som eiere, kanskje med unntak av i de bydelene hvor det er lavest boligpriser. Årsaken til at bostøtten i liten grad fungerer til dette formålet er at for å få lån til å kjøpe bolig i de fleste bydelene i Oslo, må en ha en vesentlig høyere inntekt enn inntektsgrensene i bostøtten, dette gjelder også for Husbankens startlansordning. Figuren viser også at leieandelen har økt for samtlige bydeler.

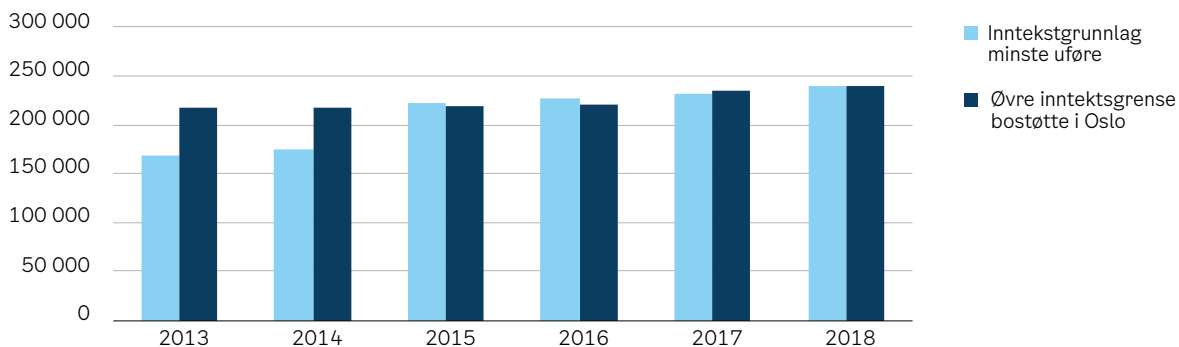
⁵ Brukergruppene ble endret 1.1.2017 og tall fra to av brukergruppene er ikke sammenlignbare før og etter denne endringen. Hvilke endringer som ble gjort, og hvilke inntektstyper som faller inn under hvilke brukergrupper finnes det en oversikt over her: http://biblioteket.husbanken.no/arkiv/dok/Statistikk/Maanedsstatistikken_for_januar_2017.pdf

Figur 6. Andel mottakere av bostøtte fra Husbanken som leier bolig i Oslo. 2011–2018.

Figur 7. Bydelsvise leieandeler blant mottakere av bostøtte fra Husbanken. 2011 og 2018.

Kilde: Husbanken

Figur 8. Inntektsgrunnlag per år ved minste uføretrygd og øvre inntektsgrense per år for bostøtte fra Husbanken. 2013–2018.

Kilde: Husbanken og NAV

Oppsummering av utviklingen

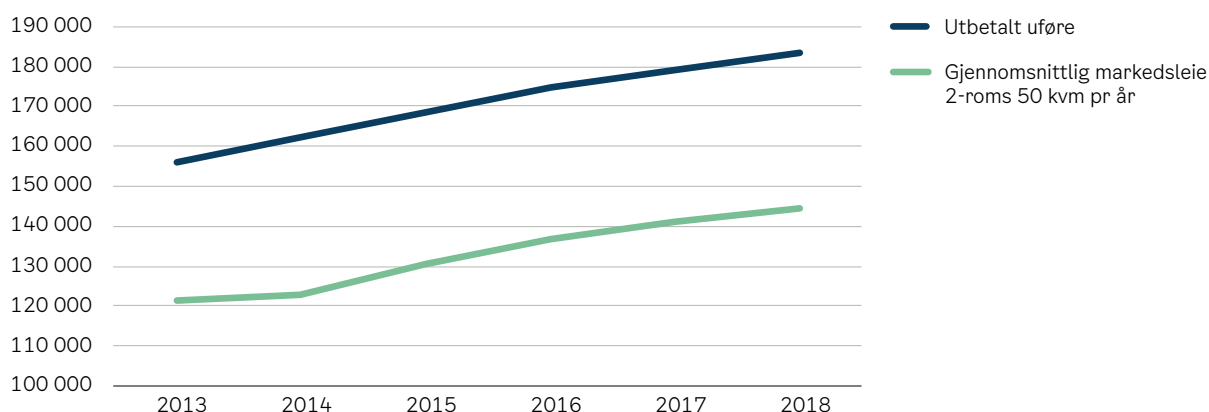
Oppsummert så har antall mottakere og totalt utbetalt beløp til husstander i Oslo holdt seg nominelt stabilt i 8-årsperioden som det ses på i denne artikkelen, men det har vært en tydelig endring i hvilken type husstand som mottar bostøtte og i faste 2011-priser har det vært en reel nedgang på nesten 100 millioner kroner. I tillegg har antall månedlige mottakere gått ned med i gjennomsnitt ca 2 000 husstander i 2017 og 2018 sammenlignet med 2016. En stadig økende andel av mottakerne har ingen tilknytting til trygdesystemet og flere og flere av husstandene som mottar bostøtte i Oslo leier boligen. Leieandelen har alltid vært høy, men i 8-årsperioden har den vært stigende fra 86 prosent til 91 prosent. Videre i denne artikkelen skal årsakene til disse endringene drøftes, og det skal også

ses på boutgifter som bostøttetakerne møter og i hvilken grad de fastsatte boutgiftstakene møter de reelle boutgiftene til mottakerne.

Uførepensjonister og boutgifter

Som figur 5 viste, har det blitt færre på varige trygdeytelser som mottar bostøtte i Oslo. Figur 8 viser utviklingen i minsteytelsen for uføretrygd og utvikling i øvre inntektsgrense for bostøtte i Oslo. Den viser at til og med 2014 lå ytelsen for uføre godt under øvre inntektsgrense for bostøtte. I 2015 ble det innført ny uføretrygd, og brutto stønad for uføre ble økt slik at de skulle kunne skattlegges som lønnsinntakere. Statlig bostøtte baserer seg på brutto inntekt og satsene i bostøtten ble ikke justert som følge av endringen i brutto uførestønad. Det ble

Figur 9. Årlig inntekt etter skatt ved minste uføretrygd og gjennomsnittlig markedsleie av 2-roms på 50 kvm i Oslo (basert på priser per 4. kvartal). 2013–2018.

Kilde: Husbanken og NAV

innført en kompensasjonsordning⁶ for de uføre som var inne i ordningene i desember 2014. Den gjelder imidlertid kun for disse, og personer som har blitt uføre etter dette er ikke inkludert. Det har i realiteten medført at nye uføre ikke lenger kan motta statlig bostøtte i Oslo, til tross for at deres disponible inntekt etter skatt ikke har økt stort, mens leieprisene i Oslo har økt betydelig.

Figur 9 viser utviklingen i utbetalt minsteytelse for uføretrygd etter skatt og utviklingen i markedsleie for en to-roms på 50 kvm. Frem til 2014 fikk en uføretrygdet med minsteytelse en statlig bostøtte på ca. 2 000 kroner i måneden om de leide en bolig til markedsleie, dvs. en ekstra årsinntekt på 24 000 kroner. Etter 2015 har dette falt bort for de nye mottakerne og de har derfor en lavere disponibel inntekt etter at husleien er betalt.

Bostøtte og boutgifter

Bostøtten beregnes ut fra husstandens boutgifter og inntekt. Husstandens boutgifter blir trukket fra en egenandel hvor husstandens inntekt inngår. I til-

legg til egenandelen begrenses bostøtten av øvre grense for boutgift, og boutgifter som er over dette blir ikke inkludert i beregningen av bostøtten.

Boutgifter som overstiger 7 415 kroner blir ikke tatt med i utmålingen av bostøtte. Spesielt er det interessant å se på utviklingen i 2017 og 2018 fordi det er disse årene hvor takene har blitt justert med konsumprisindeks (KPI) for boutgifter. KPI for boutgifter er et snitt av utviklingen i boutgiftene i landet, den blir også vektet etter andelen som leier og andelen eiere i bostøttesystemet. Boutgifter utvikler seg ulikt i de ulike delene av landet og veksten i Oslo og Bærum har vært høyere enn veksten i resten av landet de siste årene.

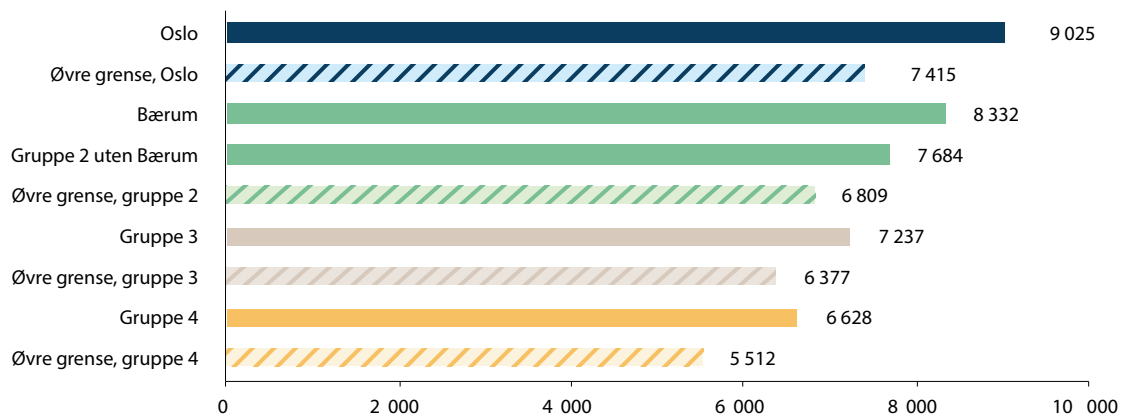
Figur 10 viser gjennomsnittlige boutgifter for Oslo og Bærum pluss gjennomsnittlige boutgifter i de tre øvrige kommunegruppene, samt boutgiftstaket. Gjennomsnittlige boutgifter for enslige bostøttemottakere i Oslo ligger over 20 prosent høyere enn taket for øvre boutgift. Selv om Oslo har den høyeste øvre boutgiften er den også den av kommunene, sammen med Bærum, som har størst gap mellom øvre

⁶ <https://www.husbanken.no/bostotte/overgangsordning-ufore/>

Tabell 5. Øvre grense for månedlige boutgifter for enslige fordelt på geografiske soner. 2018.

Kommunegruppe	Kommuner	Øvre boutgift per mnd.
Gruppe 1	Oslo	7 415
Gruppe 2	Bergen, Trondheim, Tromsø, Stavanger og Bærum	6 809
Gruppe 3	Kristiansand, Skedsmo, Frogn, Lørenskog, Oppegård, Asker, Nesodden, Sola og Sandnes	6 377
Gruppe 4	Øvrige kommuner	5 512

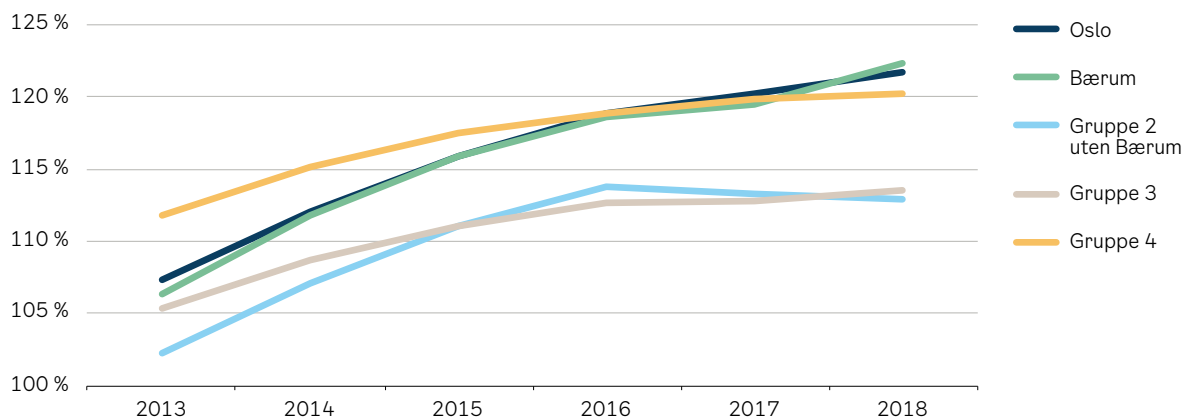
Figur 10. Gjennomsnittlige boutgifter per måned og øvre grense for boutgifter (skravert) etter kommunegruppe*. 2018.

* Gruppe 2: Bergen, Trondheim, Tromsø, Stavanger og Bærum
 Gruppe 3: Kristiansand, Skedsmo, Frogn, Lørenskog, Oppegård, Asker, Nesodden, Sola og Sandnes
 Gruppe 4: Øvrige kommuner

Kilde: Husbanken

Figur 11. Bostøttemottakeres faktiske boutgifter som prosent av øvre boutgiftsgrense per kommunegruppe*. 2013–2018

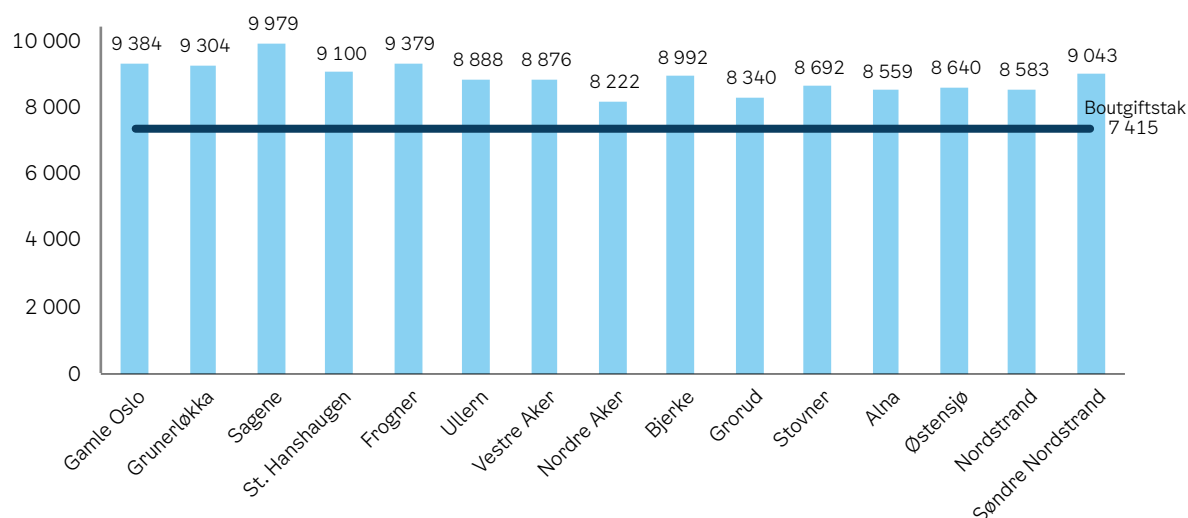
* Gruppe 2: Bergen, Trondheim, Tromsø, Stavanger og Bærum
 Gruppe 3: Kristiansand, Skedsmo, Frogn, Lørenskog, Oppegård, Asker, Nesodden, Sola og Sandnes
 Gruppe 4: Øvrige kommuner

Kilde: Husbanken

boutgiftstak for en enslig og de faktisk reelle boutgiftene. Figur 11 illustrerer dette ytterligere.

Figur 11 legger de ulike øvre boutgiftsgrensene til grunn og sammenligner de med de gjennomsnittlige faktiske boutgiftene. Dersom øvre boutgift var lik gjennomsnittlige faktiske boutgifter ville figuren vist 100 prosent. Dette viser både hvor mye høyere boutgifter den gjennomsnittlige enslige husstanden faktisk betaler, og utviklingen de siste årene. Den viser tydelig at øvre boutgiftsgrense treffer dårlig

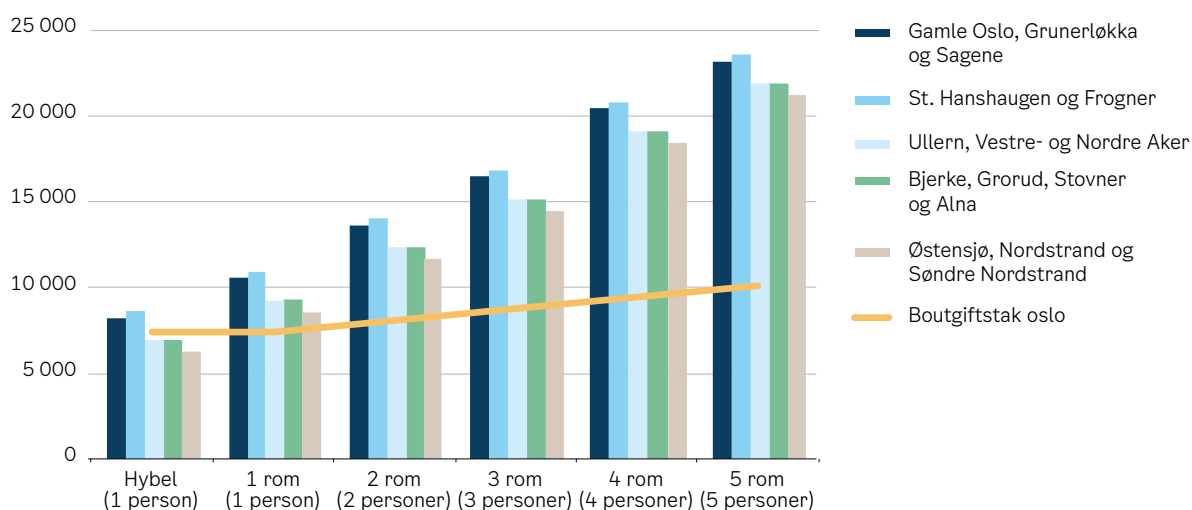
for alle kommuner og kommunegrupper, men spesielt dårlig i Oslo, Bærum og gruppe 4. Den høye boutgiftsveksten i Oslo og Bærum i 2017 og 2018 viser seg også i figur 11, hvor forskjellen mellom øvre boutgift og faktiske boutgifter flater ut for både kommunegruppe 3 og 4 mens den i gruppe 2, faktisk faller. Dette illustrerer både at øvre boutgiftsgrense i dag er betydelig lavere enn det bostøttehusstandene møter av faktiske boutgifter, og at indeksjusteringene i ordningen treffer pressområder som Oslo dårlig.

Figur 12. Gjennomsnittlige boutgifter per måned for enpersonshusstander fordelt på bydel. September 2018.

Kilde: Husbanken

Figur 12 viser de bydelvisse boutgiftene for enpersonshusstander i Oslo som mottok statlig bostøtte. Den viser at gjennomsnittlige boutgifter for enslige varierer fra 9 979 kroner i Bydel Sagene til 8 222 kroner i Bydel Nordre Aker. Høyest er boutgiftene for de enslige i sentrumsbydelene. Dette er også de bydelene hvor markedsleiene er høyest, og det er også i de bydelene hvor over 50 prosent av bostøttemottakerne bor. Også i bydelene Søndre Nordstrand og Bjerke er det høye boutgifter. Felles for alle bydelene er at de har gjennomsnittlige boutgifter som ligger godt over boutgiftstaket.

Figur 13 viser markedspris i de ulike prissonene i Oslo etter leilighetsstørrelse. Den viser også øvre boutgift etter størrelsen på husstanden. Den viser tydelig at jo større husstanden er desto lavere er øvre boutgift i forhold til leieprisen. For eksempel er boutgiftstaket for en fempersonshusstand i Oslo på 10 150 kroner, men den laveste gjennomsnittlige markedsprisen for en 5-roms leilighet er på 21 201 kroner. Det vil si at over halvparten av boutgiften for en husholdning på fem ikke blir medregnet i utmålingen av Husbankens bostøtte. Jo større husstanden er desto dårligere treffer øvre boutgift.

Figur 13. Månedlig markedsleie og øvre boutgiftstak etter ulike prissoner og husstandsstørrelse. Desember 2018

Kilde: Husbanken og Boligbygg

RETURADRESSE:

Oslo kommune, Byrådsavdeling for finans, Rådhuset, 0037 OSLO

OSLOSPEILET

Tidligere utgaver av Oslospeilet finner du på www.oslo.kommune.no/oslospeilet

Oslospeilet 2019 – 01

- Eldre i Oslo
- Helse- og omsorgstjenester til eldre i Oslo
- Pårørendeinvolvering på sykehjem
- Eldres trivsel i Oslo

Oslospeilet 2018 – 03

- Oslo blir varmere og våtere
- Oslofolk støtter en mer klimavennlig by
- Elektrisk by – Persontransport på strøm – før, nå og i framtida
- Avfall – Et klimaproblem der Oslo kan ha løsningen
- Slik ble Oslo Europeisk miljø-hovedstad i 2019
- Den grønne byen

Oslospeilet 2018 – 02

- Lindeberg som bosted – seks år med områdeløft
- Barn og unge på Grønland og Tøyen – trange innerom og risikable uterom
- Økt barne- og ungdomskriminalitet
- Fortsatt befolkningsvekst i Oslo
- Flytteatferd i endring – flytting mellom Oslo og resten av landet

Oslospeilet 2018 – 01

- Helsestasjonstjenesten i Oslo
- Helseutsatte barn og unge – utviklingstrekk i bydelene
- Rusmiddelforgiftning i Oslo – om geografiske og sosiale forskjeller
- Ulykkesskader i Oslo
- Utskrevet fra sykehus til kommunen – utviklingen i tilbudet og effekten av samhandlingsreformen

Oslospeilet 2017 – 02

- Barnehusordninger i Oslo
- Økonomisk sosialhjelp blant barnefamilier i Oslo
- Barnevern
- Barnehagebruken i Oslo
- Grunnskolepoeng og gjennomstrømming i videregående opplæring

Oslospeilet 2017 – 01

- Næringsutvikling i Oslo og Akershus
- Næringsattraktivitet og innovasjon i Oslo og Akershus
- Pendling i Osloområdet
- Yrkesaktivitet i Oslo
- Ansatte i Oslo kommune

